

SLOVENE

Naročnina
za državo št. 12
za vsak leto naprej: 40—
za pol leta 20—
za četrt leta 10—
za en mesec 5—
za izposojilništvo:
odločno 150—
mesечно 12-50
Sobotna izdaja:
v jugoslaviji 10—
v inozemstvu 20—
Poslano štev. 50 par.

Cena inseratom:
Ekskluzivna petina vrsta mal
oglas po K 4.— in K 6.—
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po K 8.—, poslana itd.
po K 12.—
Pri večjem naročilu popust.
Izba za vsak dan izven
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS.
Poština plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kasopis se ne vračajo, neizplačana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 325.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglas,
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praško in dunaj. 24.797

»Rezultati birokratizma.«

Prvo poglavje: Gradbeno ravnanje v Ljubljani.

Da nas ne zadene korobač g. Govekarja, smo danes ponizni in citiramo o tako-rekoč dobesedno iz belgrajske, demokratične in patriotske »Politike« z dne 2. februarja sledeče točke, ki jih je priobčil imenovan list pod imenomim naslovom kot poročilo iz finančnega odbora. Pripominjamo, da ta odbor ni »klerikalen« ampak državni finančni odbor, kateremu bo tudi g. Govekar vsaj nekoliko verjel.

V poročilu »Politike« beremo: »Najžalostnejši pojav je to, da med centralno oblastjo in med pokrajinami ni skoro nikake zveze (sedaj, po treh letih!! op. ur.). Kot primer navajamo, da nihče v Belgradu ni bil v položaju, da da »detaljna obaveštenja« glede plač in glede števila uradnikov v provinciah. (Debelo tiskano v »Politiki«, op. ur.) Znano pa je, da je ravno v provinciah mnogo več uradnikov kot je potrebno. Istotako tudi prva sekcija ni mogla kontrolirati draginskih doklad za uradnike v provinciah.

Da med centralo in med pokrajinami ni nobene zveze, to je dokazal g. Šević, ki je povedal, da se je ljubljansko gradbeno ravnanje v popolnoma »odmetnulo« od centrale, ker se gradbeni ravnatelj iz Ljubljane ni hotel odzvati niti enemu pozivu Belgrade in priti v Belgrad, da osebno poroča.

Gospod Govekar! Ali ni to lepo? — Prosimo, gradbeni ravnatelj v Ljubljani kot »odmetnik«! Sedaj pričakujemo le še razpis nagrade na njegovo »odmetniško« glavol

Drugo poglavje: Vseučilišča.

Dr. Radonić je govoril o proračunu ministrstva prosvete in je ravno tako naglasil, da ni zveze med centralo in med provincami. Številčnega stanja v Zagrebu ni vedel v Belgradu nihče povedati (ker se zanj v svoji lenobi nihče zanimal ni! op. ur.). Potem pa je dodal: »Budžet, kao u stalom i kod svih ministarstava, skroz je fiktiran.«

Gospod Govekar! Kje imate korobač za g. Radonića, ki tako predrzno in prešerno govori?!

Gospod Govekar, pardon — g. Radonić je nadaljeval: »V ministrstvu prosvete je številouradnikov brez primerno visoko, zlasti je visoko število nepotrebnih načelnikov. Okrajni šolski nadzorniki so večinoma brez potrebne predizobrazbe. Število »nadzornikov« je zlasti v Vojvodini silno veliko. V samem ministrstvu prosvete je zaposlenih nad 50 starejših učiteljev, ki vlečejo ogromne plače, njihovo delo bi pa lahko opravljali praktikanti. (Podčrtava »Politika«, op. ur.)

Kreditni za univerze niso pravilno razdeljeni. Zagrebško vseučilišče ima 3000 slušateljev, ima pa večji proračun kakor belgrajsko vseučilišče z 8000 slušatelji. Poleg tega je belgrajsko vseučilišče »ratom oštečeno« (t. j. v vojski poškodovano). — Ljubljansko vseučilišče je najmanjše, pa je vendar proračun za ljubljansko vseučilišče skoro enak belgrajskemu. (Podčrtava »Politika«.) — Z ozirom na ljubljansko vseučilišče in njegov proračun bi radi rekli že danes eno jako ostro — pa naj bo. Bo že še prišlo. Za enkrat le toliko: V Ljubljani se za potrošeni denar dela, v Belgradu pa ne! Kdo je kriv za znanstvene lenobe?!

Tretje poglavje: Srednje šole.

Srednje šole so zelo drage, a vrlo slabe, ker nadzorstva sploh ni, čeprav je število ravnateljev ogromno, toda njihovo delo je zvečinoma le administrativno. (Ali je mislil g. dr. Radonić tukaj tudi na Slovenijo? — Upamo, da ne! op. ur.) Število gimnazij je ogromno, zlasti v Črni gori. Vse srednješolske zavode, ki ne odgovarjajo zahtevam glede kvalifikacije učnega osebja in potrebnega števila učencev, je treba ukiniti.

Gimnazijski »nastavnici« se drenjajo v Belgradu, v Zagrebu in v Ljubljani (?), v provinci jih pa ni.

Četrto poglavje: Gledališča.

Gledališča veljajo državo 19 milijonov dinarjev. Ako ni drugega izhoda, naj se v interesu varčnosti zaprosi. Istotako bi bilo treba zapreti državno tiskarno na Cetinju, ker velja državo 2 milijona dinarjev na leto.

Z ozirom na navedene podatke smatra poročevalec, da bi bilo treba izdelati nov, resničen proračun. Sekcija je sporazumno z delegati ministrstva sklenila, da bo izdelala nov proračun, ki ga bo predložila finančnemu odboru.

Gospod Govekar! Ali si morete misliti hujši korobač?!

Peto poglavje: Agrarna reforma.

Gospoda dr. Ivković in dr. Segedinac sta povedala, da sta zmanjšala število uradnikov ministrstva za agrarno reformo za 50 oseb. Ko sta se pa hotela prepričati, koliko bo poslej proračun za osebne izdatke manjši, so jima povedali, da je »popravljeni« proračun za 1,280.000 dinarjev — večji od prvotno predvidene svote!

Šesto poglavje: Armada.

O tem poglavju je poročal znani demokratski steber g. polkovnik v pokoju in brat Njegove Ekselence Gospoda Ministra Prosvete Svetozara Pribičevića. On je rekel:

»I budžet za vojsku je lažan,« tako z ozirom na stanje, ki je bilo leta 1921 in z ozirom na stanje, ki bi moralo biti leta 1922. Delo sekcije je bilo jako oteženo samo zato, ker je vojni minister energično branil svoj proračun, ampak tudi zaradi sistema, ki danes vlada (»bela roka«, »crna roka«, »zelena kača«, itd. op. ur.). Vse to pa se je zgodilo zaradi tega, ker vlada ni predložila nikakega točnega finančnega programa.

Od vojnega ministrstva smo zahtevali, naj zniža število vojakov, naj zniža število višjih oficirjev in zniža svoto za premetitve (znaša 15 milijonov dinarjev!!). Dalje smo zahtevali, naj se vzamejo v račun samo oni materialni izdatki, ki se bodo res izvršili, in da se stroški za žandarmerijo prevale na račun notranjega ministrstva. Ravno vsled stroškov za žandarmerijo, ki znašajo letno 300 milijonov dinarjev, nas štejejo med militaristične države.

Vojni minister je pa vse naše zahteve odklonil. Kot dokaz, da je proračun vojnega ministrstva fiktiven, t. j. umetno potvoren in navidezen, je navedel demokratski steber g. Milan Pribičević, umirovljeni polkovnik, one podatke, ki jih je dobil v samem vojnem ministrstvu. Število vojakov v »kasarnah« ne znaša 140.000, kakor je to izkazano v proračunu, ampak le 100.000. Svota 15 milijonov dinarjev ni namenjena za premeščanje oficirjev, ampak za premeščanje čet. Predvideni materialni krediti niso zadostni ampak so potrebni celo novi. To je čudno, ker logično bi bilo, da se vsi izdatki postavijo na svoje mesto.

Na koncu svojega poročila je povedal g. Milan Pribičević še nekaj strašnih podatkov o stanju naših vojakov, ki v mnogih krajih — Pribičević je govoril zlasti o Subotici — nimajo niti dobre hrane, niti obleke, niti stanovanja.

Sedmo poglavje: Naša diplomacija.

Proračun ministrstva vnanih zadev je pregledal g. dr. Ilija Šumenković. Ta gospod, ki velja za enega izmed najbolj poštenih naših (bivših) diplomatov, je povedal sledeče:

Proračun ministrstva vnanih zadev je najmanjši in na njem se ne da hraniti. Dokler se naša diplomacija ne preuredi, ji tudi proračun ni treba povečavati. V tem ministrstvu pa vlada kaos. Zakon o preuredbi tega ministrstva bi pač nekaj zalegal, toda ne izvršuje se! Niti en uradnik tega ministrstva ni na svojem mestu. Penzionirani naš poslanik v Washingtonu je odpravnik poslov v Washingtonu. Poslanik v Carigradu opravlja posle

poslanstva v Varšavi (!!), poslanikna Holandskem opravlja posle v Pešti (!!), poslanik v Pešti opravlja posle v Parizu (!!). Ravno takoniti en sekretar, niti en »savetnik poslanstva« na svojem mestu. — Bolje je, da končamo s svojo sramoto.

Osmo poglavje: Promet.

Najprej je poročal gospod poslanec Govekar — pardon, gospod poslanec Angelić nekaj o ministrstvu za gozde in rudnike. Povedal je, da nadzoruje rudarska direkcija 14 rudnikov. Pritej priliki je povedal, da minister za promet ni vedel, da upravlja ministrstvo za promet dva rudnika!

Nato je govoril poslanec Govekar — pardon, Jovanović. Ta je povedal:

»Ministrstvo trpi vsled prevelikega števila uradništva. V ministrstvu je 184 inšpektorjev (= vladnih svetnikov). Bolgarisoposlali 10 tisoč

vagonov premoga v vrednosti 25 milijonov dinarjev, a toninikjer zapisano med dohodki. Zato ne preostane nič drugega, kakor da se izdela nov proračun, in v ministrstvu za promet sores začeli izdelati nov, resničen proračun.

Koncem svojega poročila je gospod Govekar — pardon, Jovanović, povedal, da setudižetrošidenarizposojila od 500 milijonov dinarjev, ampak parlamentarni nadzorovalni odboršeničneveotem.

Deveto poglavje: Pošta in telegraf.

Isti gospod poročevalec — gospod Jovanović, ne gospod Govekar — je rekel glede proračuna ministrstva za pošto in telegraf med drugim:

»V Srbiji je bilo pred vojno poštinih in telegrafskih uslužbencev 1470, danes pa jih je na istem ozemlju 3740.

Korobač, gospod Govekar, korobač!

Volitev novega papeža.

Vhod kardinalov v konklave.

Rim, 3. febr. V prvih popoldanskih urah so začeli včeraj kardinali prihajati v Vatikan v spremstvu tajnikov in sobarjev, ki jih bodo dvorili v konklavu. Prvi je prišel na dvorišče Sv. Damazija kardinal Mercier, in sicer ob 14. uri 15 min. Kmalu nato je prišel kardinal De Faulhaber. Ob 15. uri 40 min. je prišel kardinal Marini, ki se je hotel kljub svoji mrzlici udeležiti volitve novega papeža. Toda čim je prišel v Vatikan, se je umaknil v svoje stanovanje počivat in se ni udeležil nadaljnjih ceremonij. Medtem so prišli na dvorišče Sv. Damazija tudi mnogi diplomati, akreditirani pri Sv. Stolici. Med drugimi so prišli brazilski, argentinski, peruanski in avstrijski poslanik ter francoski in španski legacijski svetnik. Kardinali so šli v svoja stanovanja in so se nato sestali v oblačilnici. V kneževi in kraljevski dvorani se je bilo medtem zbralo veliko število povablencev, ki so prisostvovali sprevedu kardinalov, ki so prišli ob 16. uri iz oblačilnice, oblečeni v vijoličaste obleke in v spremstvu švicarskih straž. Čim so kardinali vstopili v kapelo sv. Pavla, je dekan kardinal Vennutelli intoniral »Veni creator, ki so ga potem peli pevci v Sikstinski kapeli pod vodstvom mojstra Perosija. Po dovršeni ceremoniji so šli kardinali v sprevedu v Sikstinsko kapelo, katere vrata so bila pozneje zaprta. Po zaprtegi so kardinali ostali nekoliko časa sami v Sikstinski kapeli, kjer so bile prečitane določbe o konklavu. Ob 17. uri so kardinali izšli iz Sikstinske kapele. V kraljevski dvorani so jih čakale plemenitaške straže, pridružene posameznim kardinalom, ki so nato odšli v svoje sobe. Vsakemu kardinalu je bil izročen tloris konklava, na katerem je naznačena številka zanj določenega stanovanja. Medtem je monsignor Sincero z drugimi uradniki vatikanskega tehniškega urada nadziral pečatenje vrat

okoli konklava. Svinčeni pečat nosi na desni strani napis »Conclave«, a na levi »1922«.

Ob 17. uri 20 min. je zvon prvič naznanil zatvoritev konklava, ob 17. uri 35 min. v drugič in ob 17. uri 45 min. v tretjič. Gubernator mons. Samper in knez Chigi sta šla nato v spremstvu številnih prelato in poveljnikov papeževе vojske po kardinalne Gasparrija, Vannutellija, Bisletija, Lego in Legneja, s katerimi sta šla ugovit ali so vsa vrata zaprta. Pred vhodom na dvorišče sv. Damazija se je skupina ustavila. Vsi razen kardinalov so odšli po stopnicah Pija IX., a kardinali so zaprli vrata od znotraj. Gubernator in maršal sta pečatila vrata od zunaj. Konklave je bil zaprt ob 18. uri 30 min. V sobi kneza Chigija je bil sestavljen zapisnik o zapretju od mons. Zilperta. Zapisnik sta podpisala knez Sigismund in knez Lancellotti. Kardinali so s svoje strani tudi sestavili zapisnik o zapretju.

Prvi dan volitve.

Rim, 3. febr. Po čitanju maše so se kardinali sestali k prvemu sestanku v Sikstinski kapeli. Okoli poldne je množica, ki je čakala na trgu Sv. Petra na prvi dim, znatno narasla. Na oknih stanovanja konklavskega gubernatorja je bilo mnogo diplomatov in prelato. Ob 12. uri 20 min. se je pokazal nad konklavom prvi dim, ki je trajal skoraj eno minuto.

Ob 17. uri 15 min. se je zopet pokazal dim nad Sikstinsko kapelo. Množica je za hip mislila, da je papež že izvoljen, toda kmalu je prišel črn dim ven in jo razočaral.

Drugi dan volitve.

Rim, 4. febr. (Izv.) Ob 11.45 in ob 5. popoldne se je dvakrat dvignil črn dim iz sikstinske kapele in je oznanil, da današnji dve volitvi konklava nista imeli uspeha in da papež še vedno ni izvoljen.

Seja finančnega odbora.

REDUKCIJA STALNEGA VOJAŠKEGA KADRA. — OBMEJNE STRAŽE.

Belgrad, 4. febr. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora so razpravljali o vojaških obmejnih straž. Seje sta se udeležila vojni minister general Vasić in finančni minister dr. Kumandić. Večina govornikov se je zedinila v tem, da se sedanje stanje vojske ne sme zvišati. Odborova seja se je nato pretvorila v konferenco, zato so sklepi samo informativni. Od Jugoslovanskega kluba sta govorila poslanca Klekl in Roškar. Poslanec Klekl je poudarjal potrebo, da se število vojaštva zniža, a to bolj temeljito izobraziti. Moč armade ne obstoji samo v številu vo-

jaštva, ampak glavno je duh, ki vlada v armadi. Prosil je ministra, naj vojniki dobijo svoje letne dopuste in naj se novačenje ne vrši ob nedeljah in praznikih. Sedanje obmejne straže naj se ukinejo.

Poslanec Roškar se je pridružil izvajanjem predgovornika. Poudarjal je posebno, da mora največ slovenskih vojakov služiti daleč od svoje domovine, manj na Hrvatskem, a najmanj v Sloveniji. Ako bi se ne dalo napraviti, da služijo slovenski vojniki v domovini, naj služijo vsaj v bližini svoje domovine. Zahteval je, naj se sedanje obmejne straže ukinejo in nadomestijo z domačimi stražniki.

KONFERENCA GLEDE LJUDSKIH ŠOL.

Belgrad, 4. febr. (Izv.) Minister za prosveto je sklical konferenco delegatov prosvetnih oddelkov vseh pokrajinskih uprav. Na tej konferenci, ki se vrši te dni v Bel-

gradu, bodo navzočni vsi delegati in referenti ministrstva prosvete. Razpravljalo se bo o zakonskem načrtu glede ljudskih šol na široki podlagi. Govorilo se bo tudi o vzdrževanju šol v finančnem pogledu. Konferenca bo trajala nekaj dni.

Avtonomija za vse pokrajine.

(Iz govora posl. Antona Sušnika v narodni skupščini dne 25. jan.)

Avtonomija Makedonije.

Radi nesposobne politike naše vlade vlada v deželi velika nezadovoljnost in velik nered. Mislim pa, da nikjer ni v tem oziru tako slabo kot je v Makedoniji. Zavarujem se že vnaprej proti vsakemu sumničenju in že vnaprej izjavljam, da govorim samo iz najboljšega namena. V Makedoniji so razmere neznosne. Neznosne so sanitarne razmere, administracija je pod vsako kritiko, vlada vsesplošna nesigurnost. (Klici: »Ali ste bili tam?«) Kolikor vem, so tam na dnevnem redu požigi, umori, ropi in zapiranja. Od kod in zakaj vse to? Vem, da postoje tamkaj štiri struje: ena bolgarska, ena turška, ena albanska in ena, ki je za našo državo. Kdo je kriv vseh teh neznosnih razmer? Nadalje vem, da postoji makedonski komite, ki marljivo resolucijo v prid nezavisnosti Makedonije. Vem, da je preteklo leto v Genovi mednarodni kongres za pravice narodov sklenil resolucijo v prid nezavisnosti Makedonije. Za Makedonijo se zanimajo švicarski politiki, učenjaki in osebnosti iz Anglije, Japonske in Ruske. (Poslanec dr. Korošec: »Najmanj pa mi!«) Amerikaneec Simand, ki je preteklo leto prepotoval Makedonijo, opisuje te žalostne razmere in pozivlja Amerikance, da prevzamejo vlogo prosvitljenih pacifikatorjev. Torej makedonsko vprašanje obstoji. Kar se tiče ureditve tega vprašanja, moram izjaviti, da moramo mi že vnaprej odklanjati vsako vmešavanje od zunanje strani. Mi smo suverena država in hočemo sami urediti svoje notranje razmere. Toda treba je, da pristopimo k delu. Treba je, da mi preštudiramo to stvar ali na ta način, da se izvoli posebna anketa za študij makedonskega vprašanja ali, da se v skupščini na eni seji pomenu o tej stvari. Makedonija znači veliko težavo v naši državi, ali tudi vse druge države, ki so se ujedinile, so imele z nekaterimi pokrajinami take težave. Spominjam samo na Porenje in na Tunis. Toda treba je s temi težavami računati. Po mojem prepričanju je edina rešitev makedonskega vprašanja to, da se da tudi Makedoniji avtonomija. (Klici: »Čestitamo!«) Hočem spregovoriti še več o tej stvari. (Klici: »Nikar ne govorite!«) Jaz sem se že vnaprej zavaroval proti vsakemu sumničenju in sem rekel, da govorim iz najboljšega namena. (Klici: »Vi niste bili nikdar v Makedoniji!«) Dovolite mi, da smem vsaj govoriti o Makedoniji. Kakor ste slišali, je včeraj g. minister Pribičević rekel, da smo poslanci za celo državo, zato imam pravico govoriti o Sloveniji in o Makedoniji. Če Vi vladate v Sloveniji, imam jaz vsaj pravico, da govorim o Makedoniji. (Medklici poslanca dr. Pečanca.) Gospod doktor o tej stvari sem jaz pač boljše informiran nego Vi. Radi tega, da se uredi naša država in samo radi tega — to ponavljam — sem to povedal. Če Vas to boli, izjavljam, da mene še bolj boli nered v naši državi. (Medklici poslanca dr. Pečanca.)

Dovolite mi, gospodje, da spregovorim sedaj nekaj besed o avtonomiji (Poslanec Drogenik: »Kdaj pride dr. Susteršič? To je važno!« — Medklici in velik nemir.) Nesrečna rapalska pogodba je pustila pod Italijo preko pol milijona našega naroda. Če tudi naši bratje tam v Italiji vedo, da

razmere v naši državi niso urejene, vendar ne nehajo želiti, se z nami ujediniti. Ves svet ve, da je politika naših bratov v Italiji centrifugalna. To ve tudi Italija sama. Toda kljub temu je Italija dala Goriški in Istri avtonomijo. Ta avtonomija ni široka, ker je razdeljena jugoslovansko ozemlje na dva dela, na Istro in Goriško. Ali vendar je avtonomija. (Medklici poslanca dr. Janiča o fašistih.) Vem to prav dobro, a jaz govorim sedaj o avtonomiji. (Ponovni medklici poslanca dr. Janiča.) Avtonomijo imajo, to je fakt.

Podpredsednik dr. Hrasnica: Gospodine Janiču, Vi nimate reči.

Avtonomije konsolidacija države.

Anton Sušnik: Politika vseh dosedanjih začasnih pokrajin ni bila niti v eni centrifugalna. Vse hočejo, da tvorijo skupno eno državo, ali samo radi svojega dosedanjega razvoja, samo radi dosedanjega svojega življenja zahtevajo, da se jim da zakonodajna samouprava. Dosedanja vlada jim tega noče dati, če tudi ni v tem za državo nobene niti najmanjše nevarnosti. Večina prebivalstva v Sloveniji zahteva tako avtonomijo. (Klici: »To nije tačno!«) To je točno in še enkrat ponavljam, večina. Pa ne samo v Sloveniji, ampak to zahteva tudi večina prebivalstva na Hrvatskem, v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, celo v čisto srbskem ozemlju v Črni gori, dalje v Vojvodini in Makedoniji. (Poslanec Agatanović: »Zar tražite Vi uedinjenje sa talijom?«) Nemogoče je, da se dolgo časa ustavljate tej splošni zahtevi. (Klici: »Ni splošno!«) Država bi bila že konsolidirana, če bi bili Vi dali pokrajinam avtonomijo. Tako pa živimo danes v ognju nesigurnosti in nezadovoljnosti in vsi iščemo poti, da uredimo razmere v državi. Ako hočete konsolidacijo države, morate dati avtonomijo pokrajinam, ki jo zahtevajo. (Minister Svetozar Pribičević: »Je ne zahtevajo. Srem je ne zahtevale!«) Zahteva jo večina Slovenije. (Minister Svetozar Pribičević: »Slovenija nije bila nikaka pokrajina!«) Je pokrajina od prevrata sem. (Prepir med poslancema dr. Pečancem in Blažkom Rajčcem. — Minister Pribičević: »Vi hočete nacionalne pokrajine!« — Poslanec Sečurov: »Katoličke pokrajine!«)

Hrvatsko-slovensko vprašanje.

Dovolite mi, gospodje, da spregovorim popolnoma odkrito nekoliko besed o hrvatsko-slovenskem vprašanju. (Klici: »Kako to? Nema ga!«) G. Protić je priznal v svojem govoru, da to vprašanje obstoji. (Min. Sv. Pribičević: »Zakaj je bil pa Protić proti jugoslovanski ligi?«) In vsi govorniki, ki so govorili o tej stvari, so potrdili isto, razen gospoda Pribičevića, ki stoji na stališču, da smo en narod in da radi tega ni treba, da se sporazumevamo. Resnica je to, gospodje, v naši državi obstoji samo en jugoslovanski narod. Obstoje pa tri plemena, obstoji hrvatsko, srbsko in slovensko plemo. (Velik nemir in medklici.) Vsako izmed teh treh plemen ima svoje čustvovanje, svojo kulturo, svoje tradicije, svojo zgodovino. Radi tega je nemogoče, da bi vsi enako občutili, enako mislili, politično, gospodarsko in kulturno enako živeli. To je nemogoče. To stoji! Stoji pa tudi to, da hočejo vsa tri plemena tvoriti eno državo. (Min. Sv. Pribičević: »Ali vsako zase!«) Zato, sem rekel. Tudi to drži. In ker to stoji in ima lahko vsako plemo svoje lastno mišljenje o notranji ureditvi države in ga faktično tudi ima, je treba, da se medsebojno porazgovorimo, da se sporazumemo. Da pride do sporazuma, je treba, da vemo,

kaj vsakdo misli, kaj vsakdo zahteva. Resnica je, da smo mi Slovenci takoj ob početku ustavne borbe točno označili svoje stališče. (Medklici: »Ne vsi Slovenci! — Manjšina!«) Pa tudi Hrvatje so jasno povedali svoje zahteve. (Min. Sv. Pribičević: »Vi hočete, da ste na vladi in da imate svojo vlado v Ljubljani!«) V tem oziru ima prav gospod Pribičević, da so tudi Hrvatje jasno povedali svoje zahteve. Zahteve hrvatske ljudske stranke poznate vsi iz odvojenega mišljenja jugoslovanskega kluba. (Poslanec dr. Kukovec: »Ali imate vi narod za seboj?«) Ali ga imate morda Vi, gospod dr. Kukovec? Niti Celja nimate za seboj, kamo li še narod. (Poslanec dr. Kukovec: »Moja politika je bila merodajna!«) Vaša? V žalostnih finančnih zadevah mogoče.

Vlada odbija sporazum.

Gospod minister Pribičević je včeraj rekel, da opozicijske stranke, če sem ga dobro čul, niso hotele razgovarjati se z vlado glede ustave. (Min. Sv. Pribičević: »Na podlagi vladinoga načrta!«) Torej na podlagi vladinoga načrta. Hoteli smo se razgovarjati. (Klici: »Na podlagi Protičevega načrta. Protić je ostavil pokrajine, kar mi nočemo!«) Jaz moram tu izjaviti, da je predsednik jugoslovanskega kluba dr. Korošec se razgovarjal z gospodom Pašičem, a da je ta takoj prekinil razgovor, ko je čul, da stojimo na avtonomističnem stališču, in da ni nikdar obnovil podobnega razgovora, ker je stal že naprej na stališču, da se mora donesti centralistična ustava, kakor je to zahteval tudi gospod Pribičević.

Gospod minister je izjavil, da mi nismo hoteli sprejeti niti Protičeve ustave. Gospod minister, to ni resnica. Jugoslovanski klub je predlagal, da se vodijo pogajanja o sporazumu na podlagi Protičevega načrta ustave, a žalibog vlada ni hotela o tej stvari nič slišati. Tako je prišlo do tega, da se je pričela ustavna borba, in da je jugoslovanski klub podal svoje odvojeno mišljenje. (Dalje.)

Fra Didak Buntić.

Mostar, 4. febr. (Izv.) Včeraj ob 5. uri popoldne je umrl poslanec jugoslovanskega kluba fra Didak Buntić, star 51 let. Pokojni si je pridobil za vojne velike zasluge za hercegovinsko prebivalstvo. S svojim odločnim nastopom in posredovanjem je rešil življenje mnogim kmetom. Deloval je z vso vnojo za pobijanje analfabetizma v Hercegovini. Bil je velik organizator.

ZA MOST ČEZ MURO PRI VERŽEJU.

Belgrad, 4. febr. (Izv.) Poslanec jugoslovanskega kluba dr. Hohnjec in Klekl sta ponovno posredovala pri ministristvu za javna dela, da nujno dovoli kredit v znesku 2 in pol milijona kron za zgradbo mostu čez Muro pri Veržeu.

PRAVIČNA DOLOČITEV MEJE PRI ŽIREH.

Belgrad, 4. febr. (Izv.) Poslanec Stanovnik je stavil na zunanje ministra dr. Ninčiča vprašanje glede določitve meje pri Žireh na Gorenjskem. Zahteva, da se poda na lice mesta takoj naša komisija in zastopnik zunanjega ministristva, da se ugotovijo pravične meje v smislu versalske mirovne pogodbe. — Kakor smo v našem listu že poročali, je italijanska razmejitvena

komisija daleč prekoračila mejo in se izraža, da bodo Italijani zasedli tja do Sore. Naše komisije pa ni nikjer. Poslanec Stanovnik je že nedavno stavil tozadevne vprašanje na Pašiča, ki mu pa ni ničesar odgovoril.

Pomoč Avstriji.

Praga, 4. febr. (Izv.) Pogajanja med zastopniki češkoslovaške in avstrijske republike v Pragi glede posojila, ki naj ga Češkoslovaška dovoli Avstriji, so se zaključila in so dovedla do pozitivnega uspeha. Zaključki konferenc se predložijo parlamentu obeh držav v ratifikacijo. Posojilo znaša petsto milijonov češkoslovaških kron in se izplača takoj po ratifikaciji.

Pariz, 4. febr. (Izv.) Francoski zbornici je vlada 2. t. m. predložila zakonski načrt, s katerim se vlada pooblašča, da se Avstriji dovoli posojilo 55 milijonov frankov in sicer v obliki direktnih plačil od strani francoske zakladnice ali pa potom kratkoterminskih bančnih kreditov. — Upajo, da tudi londonski parlament v kratkem sprejme zakon, ki dovoli Avstriji kredit v enaki višini. Tako bi Avstrija dobila posojilo okoli 150 milijard kron.

Dunaj, 4. febr. (Izv.) Amerikansko dobrodelno društvo za pomoč Avstriji je poslalo 200.000 dolarjev, kar znaša v nemško-avstrijski valuti približno 1600 milijonov kron. Denar se porabi za podpiranje in prehrano profesorjev, dijakov, bolnic in sploh srednjega stanu in dobrodelnih društev.

Dunaj, 4. febr. (Izv.) Avstrijski predsednik dr. Hainisch je poslal na angleškega kralja dopis, v katerem ga prosi, da naj podpira akcijo za dovolitev kredita Avstriji.

SPLOŠNA RUDARSKA STAVKA NA ČEŠKOSLOVAŠKEM.

Moravska Ostrava, 4. febr. (Izv.) Stavka rudarjev traja dalje.

Praga, 4. febr. (Izv.) Listi se obširno pečajo s stavko rudarjev. Večinoma simpatizirajo z rudarji in poudarjajo, da bi bilo zmanjšanje plač rudarjem umestno, če bi podjetniki znižali tudi cene premoga, kar bi gotovo vplivalo, da bi se cene splošno znižale. »Narodni Listy« edino nastopajo proti delavcem in branijo podjetnike. »Narodni Politika« poziva vlado, da čim preje podvzame korake, da stavka neha.

Praga, 4. febr. (Izv.) Listi se obširno bavijo s stavko v premogovnikih. »Bohemica« poroča iz parlamentarnih krogov, da se bodo v nekaterih dneh podjetniki pobotali z delavci.

Praga, 4. febr. (Izv.) Pomanjkanje premoga je vsled rudarske stavke postalo precej občutno. Kovinske tovarne v Pragi so vsled pomanjkanja premoga ustavile obratovanje in je bilo danes odpuščenih 3500 delavcev; istotako so prenehale obratovati tovarne za steklo v okraju Duks in je tudi tam narastlo število brezposelnih.

Praga, 4. febr. (Izv.) Položaj glede rudarske stavke je ostal danes nespremenjen. Od 150.000 rudarjev jih stavka 135 tisoč. Država ima dnevno 12 milijonov in pol škode, ker odpadejo proizvodniški davki, takse za prevoz po železnici itd.

Praga, 4. febr. (Izv.) Stališče ministra za javna dela Tučnyja je vsled stavke rudarjev zelo omajano in se v političnih krogih govori, da bo odstopil. Na njegovo mesto pride zopet narodni socialist.

Kladno, 4. febr. (Izv.) Praška družba železne industrije objavlja, da od danes opoldne dalje ustavlja do nadaljnjega delo

Prva srbska ali hrvatska čitanka.

Vsaka Učna knjiga bodisi za srednje ali še bolj za ljudske šole je izredne važnosti. Zato bi morali vsi činitelji, ki sodelujejo pri vpeljavi in sestavi knjige, paziti na to, da je vse, kar je v njej vsestransko vzorno. Zato se ne morem načuditi, kako je mogoče, da zagleda beli dan in da je celo pripuščena od oddelka za prosveto in vere pokrajinske uprave taka spaka kakor je n. pr. Prva srbska ali hrvatska čitanka za slovenske osnovne šole. Priredili Iv. Lèsica, P. Lokovšek in dr. R. Molè. V Ljubljani 1921. Založila in natisnila Učiteljska tiskarna.

Ker knjige hvala Bogu ne rabim, sem prišel le po naključju do nje. Čudno me je presenetla na str. 5 opomba k odstavku »Naglas:«: »Ta sestavek velja zgolj za orientacijo učitelja«. No, zajemljivo to, da abecednik za najnižjo stopnjo mora dajati orientacijo učiteljem. Tako sem si mislil in kupil knjižico. Ne rečem, da bi naši učitelji ne rabili orientacije, a kaj naj si misli učenec, ko čita to opombo. Pa tudi to bi se še potrpelo, a sestavek v orientacijo učitelja je tak, da se ga more sramovati vsa naša javnost. Če je naše učiteljstvo res še tako omejeno, da potrebuje takih orientacij, potem je najbolje, da zapremo šole, ker ne pustimo, da bi nam s tako budalostjo trapilo našo mladino.

V prvem delu sestavka o naglasu, je do malega, toliko neumnosti kolikor stav-

kov. Kaj nam mar stara grščina in njen naglas v ljudskošolski učni knjigi za srbohrvaščino! Kaj nam mar vsa ta navlaka o lepoti in blagoljasju ter melodioznosti, ki naj tiči že v samem naglasu, ko nam vendar ničesar ne pove. Le poslušajte! »Mislim, da ni jezika, ki bi ne imel ali na ta ali na oni način naglašanih besed. Pri nekaterih jezikih je naglas težji, pri drugih zopet lažji. (Globokomurna dognanja.) Vzemimo samo starogrški jezik. (Pa pravijo da grščina ni potrebna!) Tu ima vsaka beseda svoj natančno določen naglas. Grki so imeli tako fin! posluš za kvantiteto in akcent besede (kvantiteta besede!), da so recitatorja pri najmanjši napaki v izgovoru izžvižgali. Vsaka čast aleksandrijskim učenjakom, da so naglas v starogrščini zabeležili, in če (l) si ga tudi niti (podčrtal por.) mi (l) ne bi mogli raztolmačiti (ga še tako ne moremo brez nasilja spraviti v šolska pravila). V naglasu samem že tiči lepota jezika (podčrtal por.), zlasti tistih jezikov (por.), ki so bogati a vokalih (Breznik slov. § 278, podčrtal por.), kakor je baš srbski ali hrvatski jezik (por.). Zato ga štejejo po pravici radi njegove melodioznosti in mehkości, vsi, ki so ga slišali govoriti, tudi tisti, ki ga niti govoriti ne znajo (ni potrebno, ker človek posluša z ušesi in ne z jezikom!), med najlepše slovanske jezike in ga stavijo v isto vrsto kakor italijanski in arabski. Tisti, ki se je kdaj učil grški, ve, kako se po stalnih pravilih beseda pravilno naglašuje (danes v šoli; v živem govoru je bilo prav toliko

razlik kakor v vsakem drugem); teh (l) popolnoma še ustaljenih pravil v srbskem ali hrvatskem jeziku ni razen do sedaj dognanih (kje si logika, kje slovnica; razumi, kdor more, vsakemu ni dano). . . . Kdor je bival dalj časa v tem ali onem kraju naše ožje domovine, se je prepričal, kako različno izgovarjajo vokale, n. pr. e. Izgovarjajo ga -oj, -ej, ije, e —; o izgovarjajo, n. pr. v poln v: poun, paun, Ljubljanci celo pouhn. Kar se naglaševanja tiče (podčrt. por.), je skoro toliko razlik pri nas kolikor dolin ali fará. — Pravilnost naglaševanja (l) moreš spoznavati le v savinjski dolini, pri Velikolaščanih in Gorenjcih. e

Pri tem odstavku se začuden ustaviš in vprašaš: »Mar je res mogoče, da kaj takega pride v šolsko knjigo?« Kakor bi moral vedeti vsak, kdor hoče pisati o podobnih stvareh, je slovenski e lahko trojnega porekla: ali 1. iz nosn. e, 2. iz è (jata), 3. iz etimološkega e. Nikakor ne gre, da bi kdorkoli in kjerkoli, najmanj pa v učni knjigi to dejstvo preziral. Kaj je torej z navedeno izgovorjavo e: oj, kolikor ve dosedaj slov. dialektologija, ni zastopnik nobenega onih 3 e; ej je zastopnik è (jata) v dolgo poudarjenih zlogih dolenjščine in nikdar etimol. e, ki se tudi ni nikjer razvil v ije, ampak le v bolj ali manj izrazit dvo-glas ie s poudarkom na prvem ali drugem zlogu. Do nerazumljivosti neumno pa je vse, kar pove o izgovoru o. Mar res pisec misli, da se o v besedi poln izgovarja ko v. Če je temu tako, potem se v Ljubljani naj-

brž izgovarja ko h, ali ne? Morda je škrt in je hotel reči, l se izgovarja ko v; a saj govori o vokalih; pa tudi če govori o l, mora vedeti, da se tu izgovarja l kakor ou, kar se je razvilo iz dolgega poudarjenega sonanta l. Tako mi ni mogoče opravičiti in razložiti takega nesmisla. Radoveden sem tudi, kje govore obliko paun, ko je celo skupina al prišla na celem slov. ozemlju v ol in se razvijala dalje. Tudi besede o naglaševanju so vredne prejšnjih trditev.

Potem sledi zopet govorjenje o lepoti in melodioznosti itd. brez vsakega smisla. Finis coronat opus: »Pri dolgih akcentih enkrat zategneš navzgor, drugič pa ti zdrkne naglas krepko navzdol.« Res silno znanstveni so ti izrazi in vredni učne knjige in orientacije učiteljstva.

Tod šele pričanja svojo borno razpravo o naglasu. Pa kakšne primere iz slovensčine vam navja. Pomislite: za kratko padaoči naglas v slovensčini navaja (str. 7) zgleda: nebò, zatò. Za kratko rastočega navaja med drugimi tudi: planina. Mar nima Breznikova slovnica dovolj dobrih zgledov? Str. 9 v V. odstavku ima te-le zgleda: tàknuti — potàknuti, činiti — učiti, govòriti — progovòriti (l nam, progovòriti), »tòda v 1. os. sed. se pomakne akcent k začetku besede: učinim, potàknem, progovòrim, ker so ti glagoli v sed. obliki naglašeni: činim (kar govori proti pravilu), tàknem, (kar je napačno, gl. V. Karadžić, Rječnik str. 753 s. v. tàknuti: tàknem), govòrim (nam. govòrim). Takih napak bi bilo navesti še celo vrsto.

»Iz metodčnih ozirov,« pravi dalje,

v svojih tovarnah. Zato bo danes odpuščenih 3600 delavcev.

Most, 3. febr. (Izv.) Kakor se je poročalo na okrogli rudarski konferenci v Mostu, so nekatera rudniška podjetja zaprla skladišča za živila. Rudarji so pozvali okrogli rudarski urad v Mostu, da naj takoj o tem obvesti vlado in ji naznani, da bodo rudarji na to odgovorili s tem, da bodo odpoklicali vse ono moštvo, ki opravlja vzdrževalna dela v rudnikih. Rudarske organizacije sodijo, da stavka skupaj 135.000 delavcev.

NOVI PREMOKOKOPI.

Bratislava, 4. febr. (Izv.) V Marmaróšu v Podkarpatski Rusiji so odkrili nove zlate bogate premokoke, ki jih prično eksploatirati že to spomlad.

ŽELEZNICARSKA STAVKA V NEMČIJI.

Berlin, 4. febr. (Izv.) Državno prometno ministrstvo poroča, da se na posameznih mestih že lahko opazi učinek, ki so ga imeli oklici vrhovnih zvez strokovnih organizacij, da naj se na železnicah zopet začne delati. Posebno strojevodje se vračajo na delo.

Berlin, 3. febr. (Izv.) Vrhovne zveze rudarjev so na podlagi razgovora z nemškimi državnimi kancelarjem o položaju stavke izdale oklice na vse stavkajoče s pozivom, da naj končajo stavko.

Berlin, 3. febr. (Izv.) Kakor se javlja s pristojnega mesta, se ne bodo vršila pogajanja s stavkajočimi železničarji. V nekaterih mestih se je vršila sabotaža. Ad Nemška stavka.

Berlin, 4. febr. (Izv.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Pariza, da je francoski ministrski svet sklenil prositi vrhovni svet, da dovoli, da entente čete zasedejo razpošiljalnico ruhrskega prometa in k njej pripadajoči železniški okraj, ako bi stavka nemških železničarjev ovirala dovoz premoga v Francijo.

Berlin, 3. febr. (Izv.) Kakor poročajo listi, so poštni in brzojavni delavci pri glavnem poštne ravnanstvu v Berlinu sklenili, da bodo stavkali.

REŠKO POSOJILLO V RIMU.

Rim, 4. febr. (Izv.) Danes je bil sklenjen dogovor med italijansko in reško vlado glede posojila v znesku 250 milijonov lir, katerega dovoljuje reški vladi Italija. Po določitvi pogodbe se posojilo obretno po 5 odstotkov in je prosto vseh taks. Posojilo se amortizira v petdesetih letih. V kritje tega posojila zastavlja reška vlada vse svoje premoženje in nepremičnine, svoje pravice in vse dohodke, ki jih ima mesto Reka. Reška država se je na ta način popolnoma izročila Italiji.

POINCARÉ SE UDELEŽI GENOVSKÉ KONFERENCE SAMO POGOJNO.

Pariz, 4. febr. (Izv.) V senatnem odboru je izjavil ministrski predsednik Poincaré, da bo samo tedaj šel na gospodarsko konferenco v Genovo, ako se bo program konference določil pod gotovimi predpogoji. Pri tem je Poincaré poudarjal, da se mora zunanja politika Francije opirati na to, da se brezpogojno obdrži pravice reparacijske komisije in zveze narodov.

PROTI DVOBOJU NA FRANCOŠKEM.

Pariz, 4. febr. (Izv.) Parlamentarni osek francoske zbornice, ki je imel nalogo, da prouči vprašanje dvoboja, je zbornici oddal svoje mnenje in priporočal, da naj se duelanti od sedaj naprej obtožijo radi umora, uboja ali telesne poškodbe, po tem, s kakršnim izidom se konča dvoboj.

»se je pri berilih opustilo akcentiranje z vsemi štirimi navedenimi naglasi, ki jih ima srbski ali hrv. jezik, zato so berila opremljena s temile znaki: za oba kratka akcenta z znamenjem ^, za oba dolga z znamenjem —, dasi v resnici obstaja(1) razlika na eni strani med obema kratkima, na drugi strani med obema dolgima naglasoma.« (str. 9 sl.) Kakšni so ti metodični ozir, ne morem vedeti. Po besedi »olajšani« naglas (str. 11) bi sklepal, da hoče radi tekoče razlikovanja poenostaviti četrten naglas v dvojno. Vem le to, da ima shr. 4 različne naglase, vem, da ima nenaglašene dolžine, da je shr. slej ko prej enaka v ljudski, srednji in visoki šoli, da se mora vsak, kdor se hoče seznaniti s shr. sprijazniti s tako, kakoršna je. Zato je vsako prirojanje za osnovne šole nedopustno, ker to ni več shr., ampak potvara. Kaj naj torej počne z dolžino učenec ali tudi učitelj? Ali naj izgovarja obe enako? To ni srbohrvaščina. Ali naj jih izgovarja različno? Potem mu ta dolžina ničesar ne pove. Nič mu ne pomaga slovarček z vsemi 4 naglasi, ker nima naglasov razne oblike. S tega vidika se mi zdi tako označenje popolnoma nezadostno in neopravičljivo. Iz govor, da razlike v intonaciji v ljudski šoli še ni mogoče uveljaviti, ne velja nič, kajti brez intonacije srbohrvaščine ni in če učenc v ljudski šoli ni zmožen učiti se shr. z vsemi njenimi neločljivimi lastnostmi, potem srbohrv. ne spada v ljudske šole in je ves tozadevni pouk zapravljanje časa in energije. — Kje so oznake nenaglašanih dolžin?

DELO V AMERIŠKIH LADJEDELNICAH DELOMA USTAVLJENO.

Pariz, 4. febr. (Izv.) Iz Washingtona se poroča, da je predsednik Harding, ko je bil v washingtonski konferenci končovalno sprejet dogovor glede omejitve oboroževanja na morju, izdal povelje, da se v ameriških ladjedelnih ustavi gradba vseh vojnih ladij, ki niso v seznamu brodivja za Zedinjene države.

ZA HABSBUŽANE NA MAŽARSKEM.

Budimpešta, 3. febr. (Izv.) Voditelj novoorganizirane Friedrichove stranke, ki se sedaj imenuje »Krščansko-nacionalna stranka poljedelskih državljanov«, je izjavil na prvem shodu glede državnoopravnega programa stranke nastopno: Stranka absolutno ničesar ne sliši o goljufiji »svobodne volitve kralja« in smatra, da so življenjski interesi in mir države identični z interesi kronanega zakonitega kralja. Govornik je izjavil: Kralja bomo spravili domov, toda šele potem, ako bo to dopustil razvoj v evropskem položaju. Ako bo pri volitvah naš program zmagal, prevzamemo jamstvo za to, da ne bo nobenega puča. V tem slučaju prevzamemo jamstvo, da bo ogrski kralj mirno čakal na primeren čas. Do takrat pa bomo pripravili zanj tla. Nevarnost puča bi grozila samo tedaj, ako bi kralj moral videti, da hočejo tukaj njegovo pravico eskomotirati. Grof Andrassy je potem v daljši razpravi utemeljeval, da je volitev kralja nemogoča, in izrazil svoje mnenje, da bi v slučaju volitve kralja imeli na Mažarskem dva kronana kralja, kar bi lahko privedlo do strašnih spopadov v deželi. Končno je pa še poudarjal, da bi bila oseba dosedanjega kralja, ki je tudi zakoniti vladar od Mažarske odcepljenih ozemelj in ki trianonskega miru ni podpisal, najboljše jamstvo za integriteto države.

Problem Nemške Avstrije.

V Nemški Avstriji sami prevladuje mnenje, da je Nemška Avstrija na smrt obsojena državna tvorba. V zakulisni diplomaciji se je pojavilo več predlogov, kako naj se reši in definitivno zaključi avstrijsko vprašanje. Poslanec Anton Sušnik se v svojem znamenitem govoru dne 25. januarja v narodni skupščini doteknil tudi tega vprašanja. Njegova uvaževanja vredna izvajanja v tem vprašanju se glase:

Kar se tiče Avstrije, moram poudariti, da ne sme naša vlada nikdar pozabiti, da živi na Koroškem še 80.000 neodrešenih bratov Slovencev. Zato je neobhodno potrebno, da se ustanovi v Celovcu naš konzulat. (Odobranje.)

Dovolite mi, da izpregovorim o Nemški Avstriji še nekaj besed! V zadnjem času se razne nemške revije in časopisi mnogo bavijo z našo državo. V velikih skrbih so za njeno bodočnost in nekateri ji preokujejo celo razpad. Jaz bi tem gospodom svetoval, naj si nikar ne belijo glave z bodočnostjo naše države, ampak naj se brigajo sami zase. Naša država je nujen rezultat zgodovinskega razvoja, ki ima vse predpogoje za življenje; naša država mora obstajati in bo obstala zato, ker mi vsi to državo hočemo in o ljubimo (Ploskanje.)

Toda Nemška Avstrija po mojem mnenju ni zmožna konsolidacije. Nemška Avstrija je kakor bolnik, kateremu se podaljšuje življenje na ta način, da se mu ubrzuje neprestano morflj v podobi gospodarskih in denarnih koncesij. Ta država ni sposobna za življenje, in ako bi bilo mogoče doseči to mirnim potom — poudarjam.

Ali naj opozorim še na slovenščino, kakršno piše ta knjiga? Deloma si jo že lahko spoznal iz obširnih navajanj. Dasi navaja (str. 6) celo vrsto izrazov za naglas (=naglas, povzdig ali poudarek) rabi dosledno tujko akcent. Tudi drugih tujk je za orientacijo v melodioznosti, recitatorijih, kvantitetah in akcentu besede več ko preveč. »Strokovna« terminologija je igrača bujne domišljije. Kot zgled »jasnosti« v skladnji navajam stavek o kratkem rastogem naglasu (str. 7): »Tudi tukaj so naglašeni logi jači in se izgovarjajo v isti višini z ostalimi zlogi, toda za malo spoznaje z malo nižjim - potegnjenim poudarkom od brzega.« — Tako bi lahko skoro v vsaki stavku našli napake, kakor se moreš prepričati iz že navedenih stavkov.

Taka je torej naša učna knjiga. Bilo me je sram, ko sem prebral ta odstavek, več nisem mogel. Sram me je bilo, da nas upa kdo tako sramotiti pred brati Srbi in Hrvati, da izdaja nas same in naš jezik, da sramoti naše učiteljstvo in naše šole. Res, knjiga je sramota za nas, zlasti za tiste, ki so ji dali svoj placet. Dolžnost vseh odločujočih činiteljev pa je, da spravijo knjigo čim prej iz javnosti. Grki so izžvižgali vsakega »recitatorja pri najmanjši napaki v izgovoru« (str. 5) in mi naj trpimo tako spako v naših šolah! Edino pametna pri celem odstavku se mi je ob koncu zazdela opomba, da je sestavek »zgodj za orientacijo učitelja«, kajti za učenca je vendarle preneumen.

J. Š.

mirnim potom — bi bilo najbolje, da v interesu gospodarske in politične konsolidacije Srednje Evrope izgine še ta ostanek stare Avstrije. Južna Koroška naj bi pripadla nam, obe Avstriji z gornjim delom Štarske naj bi tvorili etat tempon v srednji Evropi, Tirolsko in drugo naj bi se pa razdelilo med Nemčijo, Švico in Italijo. Tako bi mi dobili nazaj koroške Slovence, pa tudi Francozi bi bili zadovoljni, ker bi ne bilo več nevarnosti, da se združi cela avstrijska republika z Nemčijo.

Novi oblaki na obzorju?

Francoski ministrski predsednik Poincaré pozivlja v posebni noti vse zavezniške države, da naj se, preden se zbere genovska konferenca, natančno dogovore glede skupnega stališča. V prvi vrsti zahteva Francija, da se dajo elektivna jamstva, da genovska konferenca ne bo sklepala o ničemer, kar bi omajalo določbe versalskega mira, oziroma razveljavilo obveznosti, ki iz njega potekajo.

Menda je s tem v zvezi vest, ki se zopet pojavlja da se bo namreč genovska konferenca odgodila. Topot prihaja ta vest iz Londona, odkoder bi jo najmanj pričakovali. Za vzrok se navaja demisijska vlada ministrskega predsednika Bonomijsa, ki je dozdaj vodil vse predpriprave za konferenco. Če je ta vest resnična, pa bi utegnil pravi vzrok biti drugi.

Pod pritiskom Francije se je najbrž angleška vlada zavedla, kakšne dalekosežne posledice bi mogla v sedanem trenutku imeti genovska konferenca. Te so sledeče:

Ako sovjetska vlada prizna dolgove caristične Rusije, potem ne prevzame samo vseh obveznosti, ki jih je imela caristična Rusija napram zaveznikom, ampak tudi vse terjatve, ki jih ima Rusija napram njim. Te pa niso samo gospodarskega temveč tudi političnega značaja. Zavezniki ne morejo tirati od Rusije milijard, če obenem ne izpolnijo, kar so ji kot bivši zaveznici Anglije in Francije dolžni. To je pa zelo nevarno vprašanje. Mogoče da se je Anglija udala tehnosti tega argumenta.

Medtem se je pa pojavilo še drugo vprašanje, namreč turško. Preden se to ne razčisti bi se sodelovanje Francije v Genovi nujno omejilo na neko nedobrohotno pasivnost. Nazori Anglije in Francije glede Turčije pa gredo precej vsaksebi. Tu gre tudi za Balkan, ker Turčija zahteva, da se ji vrne Tracija.

Mogoče so s tem v zvezi poročila, ki prihajajo iz znane fabrike laži o Ruisi v Helsinkisu. Pravilo namreč, da so v Moskvi izbruhnili nemiri in da sta se Ljening in Trockij definitivno sprla, ker se Trockij brani demobilizirati rdečo armado, ako bi genovska konferenca to zahtevala. Če se s tem primerjajo mnogoštevilne izjave Trockega v zadnjem času, pa izgleda to jako neverjetno, ker Trockij v takem važnem trenutku pač ne bo metal polena pred noge Ljeningu, s katerim se s'rinja ves izvršilni odbor vsruskih sovjotov. Te vesti se fabricirajo najbrž zato, da se izpodkoplje moralni ugled sovjotov v Evropi.

Politične novice.

+ Razdelitev države. V klubu radikalov so včeraj razpravljali o razdelitvi države. Klub ni sklenil nič definitivnega. Razprava o tem vprašanju se bo še nadaljevala.

+ Izstop muslimanov iz vlade. V muslimanskem klubu še vedno vre. Na zadnjem ministrskem svetu so razpravljali o izstopu muslimanov, toda do kakega novega sporazuma ni prišlo. Muslimani si zaradi novega položaja ne delajo nobenih skrbi. »Če ne moremo z radikali,« pravijo, »pa se razidemo.«

+ Izpraznitev tretje cone v Dalmaciji. Včeraj je dospel v Belgrad kraljevi namestnik za Dalmacijo dr. Metličić. Kakor se doznava, je njegov prihod v zvezi z izpraznitvijo tretje cone v Dalmaciji, z definitivno rešitvijo šibeniških dogodkov in s prehrano Dalmacije.

+ Bosenski radikali. Sarajevska »Večernja Pošta« piše: »Iz krogov mestne organizacije radikalne stranke doznavamo, da večina članov odbora soglašajo s politiko Pašičevega krila v parlamentu, ki se protivi zahtevam nekaterih bosenskih radikalnih poslancev. Za slučaj, da med obema strujama ne bi prišlo do sporazuma, so podzvzeti koraki, da se osnuje nov list radikalne stranke v Sarajevu. Vendar pa upajo, da bo avtoriteta Pašiča dosegla, da se poravnajo vsi spori.«

+ Gospodarska konferenca v Rimu. Na gospodarski konferenci, ki se dne 15. t. m. sestane v Rimu, bosta našo državo zastopala ista delegata, kakor na lanskem, namreč dr. Rybač in Spevec ter tozadevni strokovnjaki.

+ Posojilo mestne občine Zagreb. Mesto Zagreb potrebuje v investicijske svrhe 600 milijonov kron. To je na petkovi seji finančnega odbora občinskega sveta ugotovil župan Heinzel. V pokritje teh izdatkov bo občina morala najeti posojilo v in-

vestu, in sicer v Švici, Angliji in Ameriki. Del investicij se bo kril s posojilom, ki se najame pri domačih denarnih zavodih.

Dan katoliške akcije v Zagrebu.

Zagreb, 3. febr.

Mlado katoliško gibanje med Hrvatimi je včeraj (na Svečnico) nastopalo z raznimi prireditvami in javnosti in z zbiranjem darov po cerkvah. V vseh zagrebskih cerkvah je stala miza (na Kaptolu kar tri), na katero so verniki polagali darove, ki naj omogočijo katoliško akcijo: prosvetno, gospodarsko in politično organizacijo v obrambo katoličanstva, katero med Hrvati še večje nasilje trpi nego v Sloveniji. Škofom (samo katoliškim!) je vlada zaplenila velika prebendarstva posestva, od katerih pa škofje še vedno morajo plačevati davek (tudi slovenski duhovniki, ki so morali razne ustanove prepustiti državi za vojno posojilo in ne dobe vinarja od njih, morajo plačevati davek od teh »dohodkov« iz »kapitala«). Cerkev sama ne more več dajati sredstev, brez katerih je katoliška akcija nemogoča. Idealno požrtvovalni in delavni dediči akcije pok. dr. Eckerta in Rogulje z zbiranjem v cerkvah 2. februarja in javnimi prireditvami katoliških društev skušajo pokriti tekoče stroške.

Na Trgu I. (Preje Trg Franja Josipa I.) je na dvorišču tiskarne pravkar dozidana prva dvorana katoliškega pokreta (Jeronimska dvorana), z opremo za dramatične predstave, do 400 sedeži, kinom in marionetnim gledališčem. Prevz. g. škof Akşamović, hrvatski episkopat in drugi dobrotniki so omogočili podigniti prvi prosvetni katoliški dom in s tem dali gibanju najpotrebnejšo podlago. V tej dvorani je Hrvatski katoliški narodni savez, voditelj akcije, priredil ob treh popoldnih orlovsko akademijo, zvečer pa komerz.

Orlovsko akademijo je za Zagreb senzacija! Sicer ne za liberalne ljudi — ti imajo dosti posla s svojim Sokolom, ki se je razcepil za enkrat vzlic vsemu ujedinitvanju na tri zločke: hrvatsko, jugoslovansko in samotelovalno skupino — pač pa za katoliško misleče. Okrog 300 gledalcev je sledilo nastopom hrvatskih Orlov, ki so dosti dobro nastopali s protimi vajami in skupinami, s pozdravnim govorom omladinca »Kadiča« in deklaracijo »Moja ptica« (od Izidora Poljiaka, ki je lepo zapel o orlu, preden je seveda kdo sanjal o hrvatskem Orlu). Na bolj pa je presenetil in elektriziral občinstvo nastop in govor prvega predsednika Jugoslovanske orlovske zveze, Hrvata, seniorja dr. Meglerja. Govoril je s silnim glasom o delu in pomenu Orla v Sloveniji ter ga priporočal kot najuspešnejšo vzgojno katoliško organizacijo mladine Hrvatov, ki potrebujejo za svoje verske svetlinje take straže in avantgarde. Sledil je izredno krepak aplavz. Orel je mnogo pridobil s tem nastopom in prostorom.

Večerni komerz v okrašeni dvorani se je začel ob polno zasedenih mizah z vodenim krstom. G. superior Rihtarić je s priznano šaljivostjo pomagal v zadregi prirediteljem, ki celo uro niso mogli drugače postreči gostom nego z vodo, ker dvorana ni še popolnoma urejena in opremljena. Nov pevski zbor, solisti in komiki so skrbeli za prijetne premore v prijateljskem razgovoru gostov, po večini mladine, ker katoliški pokret ima skoro same mlade sile v sebi.

Volja do dela po preizkušenih metodah organizatoričnega dela je v mladih katoliških Hrvatih velika in prožna. Pot, ki so jo nastopili, je prava in delo že kaže uspehe. Treba jim bo le v trajnosti in discipline, da dovedejo katoliško misel in načelo do ugleda in vpliva na tradicionalni kaos. J. H.

Dnevne novice.

— Msgr. Jos. Buh umrl. Iz Št. Paula, Minn., je došla včeraj, 4. februarja brzojavka, da je umrl Rt. Rev. Msgr. Josip Buh, general. vikar duluthske škofije in biserni mašnik.

— Redni shod Okrajne kmetske zveze v Kamniku se vrši v torek, dne 7. sveča, ob 10. uri popoldne v dvorani Kamniškega doma. Govornik pride iz Ljubljane. — Vsi somišljeniki vladno vabljene.

— Preiskava v upravi ljubljanskih gledališč. V obeh poslopih Narodnega gledališča je nabit danes tale razglas: »Z ozirom na svoje zdravstveno stanje sem zaprosil kr. vlado, naj me razreši dolžnosti upravnika Narodnega gledališča v Ljubljani. Poslavljač se od zavoda, ki sem mu stal že drugič in to nad dve leti na čelu, izreklam vsem gg. članom uprave in osebja, ki so me v najtežavnejših razmerah pri mojem trudopolnem delu podpirali, svoje priznanje in svojo zahvalo. — Upravnik Narodnega gledališča v Ljubljani: prof. Frid. Juvančič m. p.« — K temu se nam poroča:

G. Juvančič mora zapustiti svoje mesto vsled velikih nerednosti, ki so se dogajale pri gledališču. Njegovo mesto je ponudeno g. ravnatelju M. Hubadu, ki se ga pa brani prevzeti ravno vsed teh nerednosti. Z gospodom Juvančičem gre pa tudi dosedanj administrativni ravnatelj g. Iv. Rus. Njegove posle je že prevzel rač. ravnatelj g. Lindtner. Proti gg. Juvančiču in Rusu je uvedena najstrožja preiskava.

— **Pevci kranjske okolice.** Kranjsko pevsko okrožje vas vabi h koncertu, ki ga priredi v nedeljo 12. t. m. ob pol štirih popoldne v Ljudskem domu v Kranju glasb. društvo »Ljubljana« — okrog 80 pevk in pevcev. — Program obsega umetne in različne slovenske narodne pesmi, ki so po večini tudi vam pristopne. Vstopnice se dbe v predprodaji v trgovini »Ilirija« v Kranju. Preskrbite si jih pravočasno, da ne boste prišli zastojni v Kranj. Pridite polnoštevilno! Konec bo še za dne. Po koncertu odborova seja našega pevskega okrožja. Vsak zbor naj pošlje svojega zastopnika! Obenem bo po koncertu v dvorani prijateljski sestanek, h kateremu vabimo vse pevce. Pripeljite tudi prijatelje sabol! — Odbor.

— **Samo en liter vina stane »Preroda«**, glasnik za pravno povzdigo naroda. 7000 je bilo tiskane 1. številke. Kajti le če pride list in ž nim ideja med množice, se bo uspeh dosegel. Koliko bo naročnikov? Bomo videli in povedali. Nekateri ne morejo, drugi nočejo naročiti, a večina je list dobro sprejela. Nekateri pa pogrešajo v listu tega in onega. Pa, dobri ljudje, počakajte no malo, saj še ni vseh dni konec! In vseh števil »Preroda« tudi ne. Kar ni, pride že še vse na vrsto. Upajmo, da bodo prihodnje številke še zanimiveše od prve. Čim več bo »Preroda« med ljudstvom, več bo preroda. Kdo bi ne hotel žrtvovati en liter vina veliki ideji?! — »Preroda«.

— **Kmetijska zbornica.** Interesenti se uljudno vabijo na posvetovanje o pravih okraih podružnic pokrajinske kmetijske zbornice, katere bi bilo treba čimprej ustanoviti. Pričakuje se da se bodo interesenti posvetovanja udeležili v velikem številu in tako omogočili sestavo čimboljših pravil, ki bodo praktičnemu življenju odgovarjala. — To posvetovanje se bo vršilo v sredo, dne 15. februarja, t. l. ob 11. uri popoldne v posvetovalnici oddelka za kmetijstvo pokrajinske uprave v Ljubljani, Poljanska cesta, novo poslopje »Marijanišča« v I. nadstr.

— **Davki v Češkoslovaški.** V Češkoslovaški republiki odpade na vsakega prebivalca ne glede na starost in spol 1400 čl. kron davkov.

— **V Stini ponovi v nedeljo, 5. februarja ob 15. uri šolska mladina in diletanti** Gerhard Hauptmannov dramatičen poema »Hancie pot v nebesa«.

— **Velike zamude vlakov.** Kakor poročajo zagrebški listi, so prišli železničarji na Hrvaškem izvajati pasivno rezistenco, vsled česar imajo vlaki velike zamude.

— **Ribarsko društvo.** Ker se na Svečnico, dne 2. februarja t. l. sklicani občni zbor Slovenskega ribarskega društva vsled proslabe udeležbe ni mogel vršiti, se vrši prihodnji občni zbor v četrtek, dne 9. februarja 1922 ob 8. zvečer v: Rožičah hotela Union v Ljubljani. Ponovni občni zbor se bo vršil brez ozira na število prisotnih članov. Odbor.

— **Poboj.** Usnjar Gantar Tomaž iz St. Vida pri Šiški, ki je pred nekaj tedni napadel s sekuro davčnega terjatela, je 31. januarja zvečer zopet kazal z razbijanjem v stanovanju tukaj živečega Rusa Karla Šapirova svojo korajžo in moč. Šapirov, v strahu za svoje življenje, je v razburjenosti sprožil na Gantara šest strelcov, ki so večinoma zadeli vsi v glavo. Težko poškodovanega Gantara so prepehali v ljubljansko bolnico, Šapirov se je pa takoj sam prijavil sodišču.

— **Odprite velike tatvine na doljenjskem kolo-dvoru.** Policija je aretirala na doljenjskem kolo-dvoru tri železničarje, o katerih se je ugotovilo, da so izvajali velike tatvine. Zadnjič so vlomili v vagon in ukradli tri vreče češpeli, ki so bile vredne 9600 K. Dve vreče so prodali neki branjevki, tretjo so pa zakopali v sneg.

— **Pokrajinska uprava brez telefona.** Pokrajinska uprava v Sarajevu je vsled zmanjšanja proračuna prišla v tako velike denarne stiske, da ni mogla plačati vzdrževalnine za telefon. Pošto ravnateljstvo je vsled tega odvzelo vsem pokrajinski upravi podrejenim uradom telefon.

— **Napredna omladina izvršuje svoj program.** V Murteru v Dalmaciji, kjer so napredni jugoslovanski omladinici nedavno napadli župnišče in župniku grozili s smrtjo, se je pred par dnevi vršil občni zbor tamonje čitalnice. Ko je bilo zborovanje v najboljšem teku, je prišlo v dvorano več teh omladincev pod vodstvom tajnika »Jugosl. nac. napredne omladine« iz Splita. Njim se je pridružil še nekaj demokratov, naker so razgnali zborovalce in razbili stole, mize in drugo pohištvo v čitalnici, nato so jo še 57 let.

— **Odvetnik kaznovan na pet dni zapora.** Završki frankovski odvetnik dr. Šafar je te dni inzuliral za nekega mesarja, ki so ga zaprli, ker ni plačal stražniku z nožem. Ker njegova intervencija pri ravnateljstvu ni uspela, je odšel k podrejenemu uradniku in mu dejal, da mu policijski stražnik naj naroči, da naj mesarja kaznuje z denarjem, če ne bo in izpusti. Uradnik je to tudi izvršil. Ko je se je ugotovilo, da je bilo naročilo iznišeno, vsled česar so mesarja zaprli in oddali sodišču, odvetnika dr. Šafarja pa obsodili na pet dni zapora.

— **Koliko popije Belgrad?** V Belgradu so plačali trošarine na vino za leto 1921.: 5,668,654 litrov piva, 5,086,546 litrov vina, 52,098 litrov šampanjca, 124,497 litrov likerjev in na 1,416,914 litrov rakijev. Skupno 12,877,954 litrov alkoholnih pijač. Če računamo, da je v Belgradu 150,000 prebivalcev, odpade na glavo (z ženskami in otroci vred) 82 litrov alkoholnih pijač. Nedavno so izračunali, da popije vsak Slovenec na leto 49 litrov alkoholnih pijač. Srbi torej po svoji lastni statistiki Slovence v zatiranju alkohola nadživljujejo skoro za 90 %. — »Vino pije Musa Kasedžijak«

Socialni vestnik.

PROTIALKOHOLNE POSTAVE.

Dunaj, 1. febr. 1922.

Jasno je, da je ves boj proti alkoholu in njegovim groznim moralnim in socialnim posledicam bob ob steno, če se javna postavočaja ne postavi na odločno protialkoholno stališče. Ker tako idealnih ljudi, ki bi se ogibali priložnosti, ali ki bi celo s svojo značajnostjo in stanovitnostjo razorožili že dano, neizogibno priložnost, žalibog ni dosti. Vse prizadevanje in ves trud v spovednici, na prižnici, v šoli, v družini, ki stremi v prvi vrsti za tem, da vzgaja značajen, trezen, duševno močan rod, je, kakor je potreben in idealen, brez pravega uspeha, dokler nimamo postav, državne sankcije, ki omejuje zaupanje tega ljudskega strupa. O tem smo si vsi na jasnem. Toda, ko se gre za praktično rešitev tega vprašanja, se javljajo težave gospodarskega značaja, ki jih resen socialni politik ne more prezreti. Najti se mora rešitev, to je postavna omejitev alkohola mimo teh trenutne vladajočih gospodarskih težav. Kako, to bo stvar razsodnih ljudskih poslancev in interesiranih gospodarskih slojev.

Prod seboj imam dunajski tednik »Neues Montagblatt«, št. 5., z zanimivim člankom »Trockenlegung« Österreichs. Poročevalec izvaja, da se konsumira v Avstriji letno 1 in pol milijona hektolitrov vina. Avstrija sama pa proizvaja samo nekaj nad 280.000 hl, torej mora uvažati, da zadovolji konsumente, nad 1 milijon hektolitrov, ponajveč iz Ogrske, manj iz Italije in Španje. Pri sedanjem stanju avstrijske krone (1 lira = 430 K!) je jasno, da izkazuje avstrijska trgovska bilanca veliko milijard uvoza (torej pasivne točke) za pijačo! Toda prepovemo uvoz, ker alkohol je nazadnje lukrus, to vsi priznajo! Dobro, ampak s tem bi se uničila vsa trgovina z vinom ki zaposluje 18.000 do 20.000 delavcev. To je tista košljiva točka, mimo katere ne znamo. Zvišati lastno produkcijo tudi ni mogoče, ker ima cela Avstrija samo 36.836 hektarov vinorodne zemlje.

Pivovarne obratuje 170, producirajo 3 milijone hektolitrov piva in toliko se ga približno popije, zaposlenih je do 16.000 delavcev. Ko bi obratovale vse pivovarne (200), ko bi se konsum znižal preostvelnim in postavnim potom, bi mogla Avstrija pivo izvažati. Import češkega in bavarskega piva je zaradi valutne difference nezaten.

Produkcija špirita, žganja in likerjev izkazuje 2000 delodajalcev in 10.000 delojemalcev. Konsum se je v zadnjem letu izdatno zmanjšal vsled občnih davkov, torej polom zakonodaje.

Ko bi hotela Avstrija ukiniti alkoholno industrijo, bi morala zadevna podjetja nekako preustrojiti odnosno sedanje podjetnike odškodovati. S tem bi se obremenil državni bužet za 600 milijard. Nadalje, davki na pivo, vino in žganje tvorijo podlago indirektnega davka. Davek, ki so ga plačali lanske leto pivopivci, znaša 2 in pol milijarde kron, direktni davek iz te panoge nad 120 milijonov kron. Vinski davek je prinesel leta 1921. celih 12 milijard kron, davek na žganje 2 milijardi. Ta davek je sicer nemoralen, vsaj v kolikor izvira iz brezmejnega, torej nemoralnega uživanja alkoholnih pijač. (Pokojni dr. Krek je imel prav, ko je nekdaj v avstrijskem parlamentu zaklical, naj se gospodje ministri odkrijejo revnemu šnopsarju, ki se mu morajo zahvaliti za večji del svoje plače. Opomba poročevalca.) Toda kako zasukati davčni vijak, da bo drugod istisnil potrebne zneske, je težko vprašanje, ki ga je mogla rešiti pač bogata Amerika, ki pa ostane za druge pač še problem. K temu pride gostilniška obrt. V Avstriji je 65.000 gostiln in prodajalnih alkoholov, v katerih je zaposlenih do 200.000 uslužbencev. Prizadeva je nadalje steklena industrija, sodarstvo, engrosisti za napolnjevanje steklenic itd. Vse te panoge bi bile zadete, veliko eksistenc ogroženih, ko bi se proizvodnja alkoholnih pijač popolnoma ukinila. Članek pride do zaključka, da je protialkoholna postava, ki bi popolnoma ukinila produkcijo alkohola, za enkrat nemogoča in zato tudi prepoved uvoza iluzorična.

Toda: Protialkoholna postava, ki omejuje uživanje alkohola, je moralna dolžnost katerekoli države. Češkoslovaška je dala zgled, ki se mora še izpopolniti n. pr. s popolno prepovedjo točenja ob sobotah zvečer in ob nedeljah vsaj do končane dopoldanske božje službe. Kazenski zakoniki naj se popravijo v tem smislu, da pijanost ne bo olajševalni, ampak obtežilni material za obtožbenca itd. Po takih odredbah bi se pač še ne javile gospodarske nepravilice in alkoholni industriji in ko bi se, bi se lahko sprotil popravila. Stopnjama n. pr. pri gostilniških koncesijah, z ukinjenjem realnih gostilniških koncesij bi se tekom časa avtomatično sklenilo število gostiln, ne da bi kdo pri tem trpel posebne škode.

Gotovo je to: Le če bo država s primernimi socialnimi odredbami in s potrebnim resnostjo in odločnostjo storila kar ji nalaga njena odgovornost pred Bogom in pred ljudstvom, bo moglo drugo idealno delovanje v cerkvi, šoli in družini roditi potrebni sadov.

S Občni zbor najbolj zapuščenih, to je »Zveze vojnih vdov in sirot« je bil preteklo nedeljo v prostorih delavskega konsuma društva. Na zboru se je razodela vsa beda teh od vojske najhujšo prizadetih. Ker se vdove čutijo od vseh strani prezirane in zapuščene, si služijo pomagati same. Zato so si ustanovile Zvezo. Zveza hoče ostati samostojna, zato naj nihče drug v imenu vdov ne pobira darov pri dobrotnikih. Na občnem zboru je bil navzoč tudi vodja invalidskega oddelka, dr. Breclj, ki je pojasnil sedanje stanje državne podpore. Zaenkrat je vlada ustavila vdovam vsako podporo osiroma pokojnino. Kdaj bo zopet kaj, se nič ne ve. Vdove imajo zdaj lepo priliko, da nekaj mesecev poskusijo živeti od zraka. Podpora, ki jo je dala pokrajinska vlada in mestni magistrat ter darovi nekaterih dobrotnikov, so se pravično

razdelili. Odbor je svoje težavne posle in obilna polta opravljal brezplačno: le enkrat so dobile odbočnice za svoj velik trud neznatno odškodnino. Vsi občiti o izkoriščanju društva so se izkazali kot krivični. V oporo in zaslonbo je dobil odbor možko moč, ki mu bo stala s svetom in delom na strani. Članice kakor vsa javnost sme imeti v odboru popolno zaupanje. O gospodarstvu se bodo pogajali točni računi. Vsa javnost, posebno premožnejši sloji, naj ostane Zvezi, ki je gotovo eno podpore najbolj vrednih društev, naklonjena. Vdove nimajo za možem drugega kakor — otroke in sol-
Predvsem pa je potrebno, da se vdove same še bolj organizirajo, da se vse vojne vdove kakor iz Ljubljane tako iz cele Slovenije pridružijo Zvezi. Kjer jih je več skupaj, lahko ustanovijo svojo podzvezo ali podružnico. Članarina znaša 1 K na mesec. Prostore ima Zveza v Dobrodelni pisarni. Poljski nasip 10. Ob tej priliki bodi izrečena zahvala p. t. tiskam, ki so zvezi naklonile darove: Breznik in Fritsch 800 K, Krisper 100, Prešin 40, Kemična tovarna 100, Miklavc 200, Kozina 200, Balkan 400, Zargi 60, Obličilnica, Zelezničar, Jesih in Čiuha več obleke. Priporočamo se za nadaljše darove. — Odbor.

Primorske novice.

Za Postojno Sežana. Da izbiže sovražnikom iz rok vsako sredstvo za izkrc iščanje neednosti med Slovenci, je slovenska večina novoizvoljenega občinskega odbora z volilci vred zahtevala, naj se njeni mandati razveljavijo. To je italijanski manjšini zaprlo sapo ter se je rezignirana umaknila v ozadje. Večina je nato soglasno izvolila narodnega župana in podžupana.

Za župana v Podgradu je bil izvoljen posestnik Josip Mežnar iz Sobonj.

Prekmurje.

Učitelji v Prekmurju. Višji šolski svet je izdal poziv, naj se oglašijo učitelji (učiteljice), ki bi šli protivoljno službovat v Prekmurje. Okoli deset mest je še nezasedenih. Pričakovati bi bilo, da bo toliko patriotizma v našem učitelstvu, da se zasedejo ta mesta. Čas bi že bil, da bi se po dve in pol letih, odkar je Prekmurje v naši upravi, odprli vsi razredi!

Štajerske novice.

Š Pravoslavna cerkev v Celju. V Celju so ustanovili odbor za zgradbo pravoslavne cerkve. Pravoslavna cerkvena občina, katere predsednik je g. polkovnik Tošić, zbira darove. Imena darovalcev bodo vrezana v kamen. »Veliki dobrotvorci« naj darujejo po 5000, dobrotvorci po 1000, ustanovniki pa po 500 dinarjev. — Tako čitamo v belgrajski »Pravdi«.

Š Izgnani iz naše države. Okrajno glavarstvo v Pljuju je izgnalo za dobo 5 let kot nadične tuje iz naše države: Čehoslovaka dimnikarskega pomočnika Josipa Kastnerja, Avstrija pomožna delavca Antona Klemenca iz Gradača ter Tobijo Sturmlechnerja iz Obergorja.

Š Tatvin na Zidanem mostu je zelo veliko. Nikjer se daleč naokoli toliko ne krade, kolikor se pokrade na tem važnem križišču, kjer se odcepi železnica v Zagreb in Beograd od proge Dunaj—Trst. Okradeni so večinoma popotniki na postaji, toda te dni je bilo ukradeni tudi perilo hotelirju Francu Juvančiču.

Gospodarstvo.

BORZA.

Zagreb, 4. febr. (Izv.) V današnjem privatnem prometu so notirali: Berlin 151, Praga 575, Dunaj 3,90, Milan 1420, London 1311, Pariz 2560, Švica 6000, Budimpešta 46,75, ameriški dolarji 301,50.

Curia, 4. febr. (Izv.) Devize: Berlin 2,525, Holandija 190, Newyork 512, London 22,05, Pariz 42,875, Milan 23,80, Praga 9,90, Budimpešta 0,775, Zagreb 1,65, Varšava 0,16, Dunaj 0,17, avstr. krona 0,08.

g Ljubljanski trg. Meca pretekli teden ni primanjlovalo. Goveje meso I. vrste 38 do 42 K, na trgu po večini 34 do 36 K ter 28 do 30 K. Teletje meso 40 K, svinjsko meso 46 K, hrbet brez priklade 60 K. Slanina je dovolj po ceni 74 do 80 K 1 kg; mast 85 K 1 kg. Mleko liter 10 K, surovo maslo 140 K, čajno maslo 180 K. Jaje na trgu zopet primanjkuje; plačujejo se po 8 do 9 K komad. Mestna aprovizacija razprodaja jajca vsak dan, dokler traja še zaloga, po 6 K komad na Poljanski cesti št. 15. Sadej na trgu ima sedaj sledeče cene: Jabolka 18 do 24 K 1 kg, oranže 4 K komad. Mleški izdelki slone na ceni 24 K za moko št. 0, najslabša črna moka 17,50 K, ješprenj 20 K, otrobi 8 K, koruzna moka 17 K, ajdova moka 26 K. Pšenica 17 K 1 kg, riž 13,50 K, ječmen 12,70 K, oves 12,50 K, proso 9 K, koruza 18 K, fižol 14 do 15 K, leča 37,50 K. Zelenjava ima valed letošnjega pomankanja visoke cene. Cebula 20 K, krompir 8 K; mestna aprovizacija 5 K. Dolične stranke, ki nimajo zadostne zaloge krompirja do jeseni, naj se pravočasno preskrbe s krompirjem pri mestni aprovizaciji, dokler traja še zaloga. Špicerijsko blago: slabša kava 96 K, kava I. vrste 160 K 1 kg, kristalni sladkor 56 K, v kockah 60 K, riž od 30 do 44 K po kakovosti, namizno olje 96 K, jedilno olje 84 K, slabša paprika 60 K, boljša 150 K 1 kg, petvolto 20 K liter, testenine 32 do 36 K.

g Kam nas vodi dobra valuta? V finančnem odboru državnega zbora je izjavil zastopnik finančnega ministrstva, da je bilo predvideno v državnem proračunu 50 milijonov dinarjev za plačevanje obresti in dolgov v Franciji. Ta vsota pa je danes valed padca naše valute veliko premajhna. V letu 1922. moramo plačati v to svrhu 150.000.000 Din.

Ljubljanske novice.

g Draginja na ljubljanskem trgu. Iz magistrata prosičila »Ljubljanski trg« povzemamo stavok: »Stranke, ki nimajo zadostne zaloge krompirja do jeseni, naj se pravočasno preskrbe s krompirjem pri mestni aprovizaciji.« K temu bi

pristavili še: Tisti, ki nimajo dovolj moke do jeseni, naj si jo pravočasno nabavijo. Tisti, ki nimajo dovolj sladkorja, naj si ga takoj kupijo. Tisti, ki nimajo zadostne zaloge vseh drugih živil do jeseni, naj si vse to pravočasno nabavijo. — Kje naj pa ljudje vzamejo denar? To vprašanje naj rešijo merodajni krogi.

g Umrl je invalid g. Anton Kramar z Ilovice pri Ljubljani. N. p. v. m.!

g Rokodelski dom. V ponedeljek ob 8. uri zvečer so vrli v društveni dvorani skioptično predavanje o zasutem mestu Pompejih. Povabljeni vsi, ki se zanimajo.

g Družba sv. Elizabete. Osrednji svet družbe sv. Elizabete ima redno mesečno sejo prihodnji torek, dne 7. februarja ob treh popoldne v hiši »Dobrodelnosti«.

g Elizabetna konferenca za župnijo sv. Peter se vrši v ponedeljek, dne 6. februarja ob 5. uri popoldne.

g Šentpetersko prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 5. t. m. v svojih prostorih čajni večer. Začetek ob 7. uri. Člani in prijatelji društva dobro došli!

g Šentjakobska prosveta. Danes zvečer ob šestih bo nadaljeval dr. Anton Breclj svoje nad vse zanimivo in poučno predavanje. Vabimo k množični udeležbi. Vstop prost.

g Plesni večer. Podoficirski zbor garnizije v Ljubljani priredi dne 18. februarja v veliki dvorani hotela Union, v vseh postranskih prostorih, kakor tudi v restavraciji istega hotela »Plesni večer« pod pokroviteljstvom komandanta Dravske divizijske oblasti počasnega adjutanta N. V. Kralja generala g. Dure Dokića. Svira godba Dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom kapelnika g. dr. Cerina. Vstopnina 10 Din za osebo. Čisti dobiček je namenjen podporam včlanjenim. Vstop dovoljen samo proti vabilu. 416

g Predpustnico priredi Šišensko prosvetno društvo danes v gostilni Reininghaus. Spered je izbran in bogat. (K)

g Shod ljubljanskih obrtnikov se vrši danes v nedeljo, 5. februarja ob 10. uri popoldne v dvorani Mestnega doma. Na shod opozarjamo vse ljubljanske obrtnike. Dnevni red: Ugovori proti odmeri osebne dohodnine, proti davku na vojne dobičke in davku na poslovni promet. Shod sklenje deželna zveza obrtnih združenj.

g Čiščenje hodnikov. Včasih je bila navada, da je mestna policija opozarjala lišne posestnike na dolžnost čiščenja trotarjev. Ta dolžnost je veljala tudi za javna poslopja. Danes to seveda ne velja več. Vsaj pri vojaških in nekaterih državnih in magistratnih poslopih ne. Če je za navadnega posestnika določena natančna ura, do kdaj mora očistiti hodnik, in je stroga kazen, če tega ne stori, mora enaka mera veljati tudi za javna poslopja, pa naj si bodo vojaška, državna ali magistratna.

g Ivanka Cegnar, mestna učiteljica, ni v nobeni zvezi z notico: »Če se kdo zaletel, objavljeno v učiteljskem vestniku »Slovenec« št. 28 z dne 4. februarja 1922.

g Mestna zastavljavnica ima tomesčno dražbo junija 1921. leta zastavljenih predmetov dne 9. februarja popoldne.

g Ker ga je zeblo, je kradel suknjo, saj tako je trdil brezposelni nalahar Ivan Arko, katerega je aretirali detektiv Podobnik. Zadnjo suknjo je bil Arko ukradel pri neki zabavi, med katero je bil njemu samemu ukraden klobuk in da bi se bil odškodoval, je pa ukradel suknjo. Dve ukradeni suknji je Arko zastavil in denar zapravil. V zaporih bo zdaj Arko počakal, da se bo zima poslovala.

g Tatvine. Nepoznana moška sta t. t. m. vlomila v pisarno špedijske tvrdke Orient. Vlomilca sta bila še najbrže začetniki, ker se jima ni posrečilo vlomiti v železno blagajno. — 10.000 K vredna boja je bila ukradena gospej Evgeniji Karatjet iz Kočevja. — Dve žepni tatvini sta bili izvedeni v šolskem drevoredu in na Vodnikovem trgu.

Katoliški vestnik.

c Predstojništva vseh ljublj. kongregacij — nikar pozabiti! Danes ob 4. uri popoldne sestanek v Rokodelskem domu. Da bo udeležba polnoštevilna! Gg. voditelji tudi dobrodošli, če utegnajo priti. Zato pa izostane jutrišnji mesečni sestanek. — Vodstvo M. D.

c Marijina kongregacija za moze pri sv. Jožefu ima danes svoj redni shod ob pol štirih popoldne pri č. oo. jezuitih.

c Jeruzimska kapela. V nedeljo, dne 5. februarja ob 5. uri popoldne shod Bratovštine Srca Jezusovega. Vsebinska propovedi: Slovo od Nazareta.

Prosveta.

pr Zbornik za umetnostno zgodovino. Izšla je 3—4. številka tega lista, ki prinaša naslednje vsebino: Dr. Fr. Stelč: Gotske freske na Jezerkem. — Jos. Dostal: Iz Langusove ostaline. — Viktor Steska: Kipar Alojzij Progar. — Vojeslav Molč: Bizanc in Orient. — Izidor Cankar: Umetnost v krščanskem slovstvu 2. stoletja. — Varstven spomenikov. — Narodna galerija. — Književnost. — Bibliografija. — Razstave. — Razno. — Tudi ta dva zvezka sta bogato ilustrirana z dobro uspešimi fotografijami slovenskih gotskih fresk. S tem smo prihodnji prvi letnik zaključili. Prva številka prihodnjega letnika začne objavljati umetnostni popis Slovenije. Naroča se pri Umetnostno-zgodovinskem društvu v Ljubljani, cena prvega letnika 100 kron.

pr »Amerikanski Slovenec« piše zelo simpatično o knjigah Družbe sv. Mohorja za leto 1922. posebno pohvali kolektor ter dostavi: »Mohorjevo društvo kaže, da hoče tudi polet kazati Slovenecem pot varnega razvoja temeljem večnih resnic, a vpoštevajoč v polni meri zahteve časa. Na slovenskem ljudstvu je, da pokaže, da ostane zvesto idejam vodnicam, ki so ga do danes obranile krepkega iz zadrage, ostajajoč zvesto svoji Mohorjevi družbi. Kolikor odraslih Slovencev, toliko udov Mohorjeve družbe.«

Orlovski vestnik.

Nekateri odseki še sedaj niso plačali kole darčkov. Naj to nemudoma stori, da se izognemo nepotrebnim stroškom. Članski znak, ki so prišli sedaj v Češke, stanejo 6 Din komad.

Pisarniško moč,

zaposleno v trgovini s pohištvo, iščem. Služba zaupna, plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Pohištvo 365«.

Absolvent trgovske šole

z nad 3 letno prakso, išče temu primerenega mesta v kakšnem večjem trgov. podjetju. Vstop eventualno takoj. — Ponudbe na upravištvu »Slovenec« pod: »Mahrovec 1901/414«.

Za dnevno uporabo od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure iščem 403

SOBO

Edini pogoj popoln mir, vse drugo postranska stvar. Ponudbe pod »Izpit« na Amončni zaved DRAGO BESELIJAK & DRUG, Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

TRDE OPRAVE

po konkurenčni ceni. Strojno mizarstvo M. GUGALA, Bled. 422

Prodasta se dve manjši HIŠI skupaj ali vsaka posebej. Hiši sta oddaljeni 5 minut od glavne pošte, pripravni za trgovino, stanovanje s tremi sobami, prosto z marcem. Ponudbe pod »HISA« na upravo lista. 418

Šivalni stroji došli!

Sivilje, krojači, čevljarji in drugi kupci, ne zamudite ogledati zaloga! Stroji so najboljše tovarne. — L. REBOLJ, Kranj.

Poročne prstane

izdelujem v vsaki obliki po najnižji ceni. — DANIJEL ZUPANČ, trgovina z zlatino, srebrnino in urami, Ljubljana, Wolfova ulica štev. 6.

Zahvala.

Globoko ganjeni nad vsestranskim sočustvovanjem, izkazanim povodom prebriske izgube našega iskreno ljubljene ga sinka, brata in svaka

Avgusta Majcen-a

učenca II. meš. šole v Ljubljani izrekamo prisrčno zahvalo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancom in vsem, ki so sprejeli ljubljene pokojnika na njegovi zadnji poti, posebno prežestili duhovščini, g. ravnatelju Jelencu, g. učitelju Lenarčiču in dijaku, ki se je z ganljivim govorom poslovlil v imenu svojih tovarišev od pokojnega součenca, darovalcem krasnih šopkov, sploh vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin dragega pokojnika.

Zalujoči rodbini: Majcen-Leban.

Išče se POSTREŽKINJA

od 6. do 8. zvečer. Vpraša se: Stritarjeva ulica št. 3, I. nadst. 420

Samostojnega vrtnarja

neoženjenega, išče graščina BAJNOF pri Novem mestu. 395

Prodaja 500 hl pristnega 'Dolenjca'.

Cena okoli 25 K. Hranilnica in posojilnica na Raki pri Krškem.

Tisti, ki je odpeljal na Svečnico proti večeru iz gost. pri »Slepem Janezu« mojega

psa volčje pasme,

sliši na ime »Pazi«, naj ga pripelja takoj nazaj. — ALOJZ DULAR, Vičmarje 70.

Prodasta se dva dobro ohranjena štedilnika in več sobnih peči.

Ogleda in vpraša se: Simon Gregorčičeva ul. 11/L, g. HUSS. 427

DIONIČARSKO DRUŠTVO UZAGREBU PRERADOVIČEVA 2

PETROLEJ IZ RAFINIRANI BIJELE

BENZIN SVIH GRADACIJA (SIROVO)

PLINSKO ULJE STROJNA I

CILINDERSKA - ULJA -

AUTO ULJA TOVOTNA MAST

UZ NAJJEFTINJE DNEVNE CIJENE SA SKLADIŠTA

BRZOKAVI ASTRA ZAGREB

TEL. 23-88

POSLOVNICA: PRERADOVIČEVA 2

5.

februarja (nedelja) se vrši prostovoljna

JAVNA DRAŽBA

3 stavbenih parcel.

1. ob pol 2 popoldne v gostilni m kopališča Kozlezijska: 870 m² parcela s stavbenim dovoljenjem;

2. ob pol 4 popoldne v gostilni Pok. Opekarska cesta št. 26: 1618 m² parcela s sadnim drevjem in 1618 m² travnik.

Natančne pogoje se izve pri g. Mate Hafnerju, notarju, Miklošičeva cesta.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših, tudi vedno tovarna klobukov in slamnikov

Franc Cerar, Domžale (Slob).

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. Popravila se sprejemajo v Ljubljani vsako sredo pri trdku KOVACIČIČ & BRAN, Prešernova ulica št. 5, na dvorišču, desno, kjer se ob sredah tudi dobe opravljeni predmeti. 3707

JETIKA!

Specijalist za pljučne bolezni DR. PEČNIK ordinira v torek in petek od 11. do 12. popoldne in od 2. do 4. popoldne v Mariboru, Razlagova ulica št. 21. V št. Jurju ob juž. žel. pa v četrtek cel dan.

Lepe, nove HARMONIKE,

svrsine, se ugodno prodajo. Ogleda se lahko pri A. RASBERGER zaloga gramofonov, Ljubljana, Sodna ulica 5. 374

Prodaj več 100 hl dobrega VINA iz Kalnika, Hrvatsko. - Rud. Hekner.

SV. PETAR - OREHOVAC kod KRIZEVCA, Hrvatsko. 366

Roben s činelo

mali in veliki, za manjši orkester se prodajo. Ogleda se pri A. RASBERGER, zaloga gramofonov, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 375

Kupi se večja množina tramov in tramičkov

(fiterjev). — Ponudbe pod: »TRAMI« na upravištvu »Slovenec«. 417

NA PRODAJ

je na lepem prometnem kraju, 20 minut od Ljubljane

večje posestvo

obstoječe iz dveh stavb ter gospodarskega poslopja in nekaj vrta. V njem se nahaja vinska in špecerijska trgovina. Pogoji ugodni. — Kje, pove upravištvu »Slovenec« pod štev. 214.

Mesto restavraterja

ki ima obenem vršili posle RAVNATELJA, razpisuje

GRAND HOTEL UNION V LJUBLJANI.

Ponudbe z navedbo dosedanjih služb, z referencami je nasloviti na upravni svet hotela »UNION« v Ljubljani.

KORANIT

asbestni škrljavec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. — Tovarna v Karlovcu (Hrvatsko). Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Fran Hočevar, Moste, p Žirovnica

Gorenjsko.

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hoče imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oloste!

Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani

razpisuje mesto

konceptnega uradnika - pravnika

v svojem tajništvu za takojšen nastop. — Pismene ponudbe s curriculum vitae, zlasti z navedbo absolviranih pravnih študij, naj se vpošljejo ZVEZI INDUSTRIJCEV V LJUBLJANI. 392

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotlačni in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev za tovarne avtomobile tovarne Walter Martiny. Hlavalnične stiskalnice za montiranje gum. obročev v centrali, Rimska cesta št. 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago deset tovornih avtomobilov.

Centrala: LJUBLJANA, Rimska cesta 2.

Podružnice:

LJUBLJANA, Dunajska cesta 23, tel. št. 470.

MARIBOR, Jurčičeva ul. 9, tel. št. 133.

BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica št. 3.

Jamski les

od 10 do 20 cm debelosti in od 3 do 7 m dolžine franko vagon kranjske postaje, se kupi vsaka množina. Ponudbe z navedbo cene in dobavnega roka na:

Šentjanški premogokop, Krmelj, Dolenjsko.

Prometni zavod za premog

d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19

'KRISTAL'

družbe z o. z.

tovarna ogledal in brušenega stekla

Maribor, Vrbanova ulica 1

Brzojav: Kristal Maribor. — Telefon številka 132

Nova, moderno urejena tvornica izdeluje zrcala raznih oblik in velikosti od najpreprostejših do najfinjših; ima na izbero kristalno steklo (brušeno) v poljubnih vzorcih za opremo pohištva, za napise trdk in varnostno steklo za vrata; prevzema izdelavo vlaganja brušenega stekla po različnih vzorcih v medenino (mesing) za vrata itd. Poškodovana zrcala se sprejemajo v popravilo. ☺☺☺ Točna postrežba! ☺☺☺ Zmerne cene!

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani

ima bogato izbero manufakture, češke lončene posode, klobuke, vsakovrstno špecerijsko blago, v zadružni kleti na Kongresnem trgu št. 2 novo vino po nizki ceni. — Hranilne vloge članov obrestuje po 5%. — Člani dobe 3%⁰ blagovni popust. — Pristopnina 10 kron, delež 100 kron. — Prijave sprejema pisarna na Kongresnem trgu št. 2 in vse zadružne prodajalne. V Vašem interesu je, da postanete član, članica naše zadruga.

Razglas.

Dne 24. februarja 1922 ob 11. se vrši pri gradbeni direkciji v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, II. nadst.

ponudna obravnava za

dobavo mejnikov za novo državno mejo

med kraljevino Srbom, Hrvatov in Slovencev ter republiko Avstrijo.

Natančnejši podatki so na razpolago pri gradbeni direkciji med uradnimi urami.

Zapečatenim ponudbam, kolkovanim s kolkom za 20 Din., je priložiti potrdilo finančne deželne blagajne v Ljubljani o vplačani kavciji v znesku 5% ponudene vsote z izjavo, da ponudnik v celoti sprejme dobavne pogoje, dovolitev ministra za gradbe, da se ponudnik sme udeleževati javnih licitacij, ter potrdilo pristojne davčne oblasti, da so plačani vsi davki. Vse priloge morajo biti pravilno kolkovane.

Namesto dovolitve za udeleževanje pri javnih licitacijah za došča za sedaj ponudbi priložena prošnja na ministrstvo za gradbe, kolkovana in opremljena v smislu razglasa gradbene direkcije št. 3776 z dne 17. oktobra 1921, Uradni list št. 129 z dne 26. oktobra 1921, in pravilno frankirana kuverta, naslovljena na ministrstvo za gradbe.

Gradbena direkcija si izrecno pridržuje pravico, da odda dobavo brez ozira na ponujeno vsoto.

Nepravilno kolkovane ali pomanjkljivo opremljene ponudbe se ne bodo upoštevale.

Gradbena direkcija za Slovenijo v Ljubljani,

dne 4. februarja 1922.

Gradbeni direktor: Inž. A. KLINAR s. r.

424

Lepota

kože obraza, vratu, rok, kakor trdi lepa rast las se zamore doseči samo s razumnim negovanjem. Tisoč priznanj, je dospelo o od vseh dežel sveta za lekarnarja Feller.

»Elsae« hitro mlečno milo, najbolje blago, najfinejše „milo lepote“, 4 kosi z zamotom in poštino 98 K.

»Elsae« pomada za obraz odstrani vsa o nečistost kože, solne pege, zaje-dance, gube i. t. d. 2 porcelan. lončka z zamotom in poštino 52 K.

»Elsae« Tanočina pomada za rasi las krepi kozo glave, prepreči izpadanje, lomljenje in cepitev las, zapreči prhlje in prerano osivelost i. t. d. 2 porcelan. lončka z zamotom in poštino 52 K. PRODAJALCI ako naroče na manj 12 kosov od enega predmeta dobijo popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 15 K; mazilo za brko 8 K; najnovejši Hega-puder dr. Klugera v vel. origin. skatljah 30 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent. skatljah 30 K; puder za gospo v vrečicah 5 K; zobni prašek v skatljah 7 K; v vrečicah 5 K; Sachet dišava za perilo 8 K; Shampoo za lase 6 K; rumenilo 12 listkov 24 K; najtinejši parfen po 40 in 50 K; močna voda za lase 55 K. Za te razne predmete se zamot in poština računata posebej.

Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Eisatrg 134, Hrvatsko.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 3 Din.)

BATERIJE ZA ŽEPNE SVETILKE: A. Stadler, Sv. Petra cesta št. 23.

FOTOGRAFSKI ATELJE: Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6.

KLEPARJI: Korn T., Poljanska cesta št. 8. Remizgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.

KNJIGARNE: Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje: Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

PARNA PEKARNA: Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gra-dišče št. 5.

PISALNI STOROJI IN POTREBŠČINE: Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

SOBNO SLIKARSTVO: Zuran Martin, Mestni trg št. 12.

SPEDIJSKA PODJETJA:

Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7—9.

TELOV. POTREBŠČINE IN KLOBUKI: Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO: Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNČNIKI: Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM: Erjavec & Turk pri zlati lopatic, Valva-zorjev trg št. 7.

Sušnik Alojzij, Zaloška cesta št. 21.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA: Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10. (Ceno in točno.)

ZALOGA CEMENTA IN CEM. IZDELKOV: Cihlač Josip, Dunajska cesta št. 67.

ZALOGA POHISTVA: F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

**BETON-ZELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
ELEKTRARNE**

Inž. Laurenčič & Co

IZRABA VODNIH SIL

ŽAGE-MILNI-ŽEZONI-HIŠE-VILE-INDUSTR. STAVBE-MOSTOVI

PRORAČUNI-NAČRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Osnova i poziv

za osnutak društva, za subskripciju dionica i održavanje konstituirajuće glavne skupštine

„Dobrovoljačke banke d. d. u Zagrebu.“

Polpisani zaključili su, da osnuju društvo pod nazivom Dobrovoljačka banka dioničarsko društvo u Zagrebu.

I. Svrha je društva, da bude temeljna gospodarska organizacija sviju jugoslavenskih dobrovoljaca, a zasnovana je, da koncentriše sve intelektualne i materijalne snage dobrovoljaca, kako bi time isli mogli doprinositi sukcesivnom gospodarskom preporodu i razvilku domovine sa stalnom brigom oko poboljšanja materijalnog stanja onih dobrovoljaca, kojim je sveiški rat donio bilo telesne bilo materijalne štete, te sa brigom na poćicanje, osnutak i finansovanje sviju ekonomskih organizacija dobrovoljaca, koje se prema društvenim pravilima predviđaju.

II. Društvo se osniva na nepredviđeno vreme, a sedište mu je u Zagrebu.

III. Temeljna glavnica društva iznositi će 10.000.000 Din — razdelena u 100.000 komada dionica po 100 Din nominale, koje glase na ime.

Predbežno predaje se supskripciji 2.500.000 Din ili dionica 25.000 komada po 100 Din nominale.

IV. Upisivanje dionica obavljati će se:

Kod Prve Hrvatske štedionice i Srpske banke u Zagrebu ter kod sviju njihovih podružnica za upisivače iz Hrvatske i Slavonije, te Istre i Medjumurja.

Kod Srpske centralne banke, kod Hrvatske centralne banke, te kod Muslimanske centralne banke u Sarajevu za upisivače iz Bosne i Hercegovine.

Kod Ljubljanske kreditne banke u Ljubljani i njenih podružnica za upisivače iz Slovenije.

Kod Centralnog kreditnog zavoda kao filijale Srpske banke u Novom Sadu za upisivače iz Bačke i Baranje.

Oblasni Savez dobrovoljaca u: Sarajevu, Zagrebu, Vel. Bečkerek, československih legionara, Prag. Mjesna organizacija dobrovoljaca: Split, Imotski, Vrljika, Vrgovac, Zaostrog, Metković, Ercegnovi, Sinj, Budva, Braići, Miholjac, Srb, Divoselo, Zagreb, Osijek, Pakrac, Medak, Bjelovar, Plaški, Petrinja, Krnjak, Orahovica, Daruvar, Donji Miholjac, Slatina, Raić, Vojnić, Bihać. G. dr. Ivo Lipovčćak, Zagreb, Vladimir Vasiljević, Zagreb, Ante Zoković, Split, Vitomir Orel, Ljubljana, Janko Bukovec, Ljubljana, Fran

Kod podružnica Jadranske banke u Dalmaciji za upisivače iz Dalma-cije i Crne gore.

Kod Dobrovoljačke banke za Banat d. d. u Velikom Bečkerek u upisivače iz Banata.

Kod sviju oblasnih saveza kraljevine S. H. S.

V. Rok za upisivanje dionica traje od 1. februara do 30. marta 1922.

VI. Prigodom upisa imade se uplatiti najmanje 50 % nominalne vrijednosti pribrojiv 5 Din po dionici za pokriće utemeljiteljnih troškova. Ostatak uplaćuje se najkasnije tri mjeseca nakon zaključenog upisivanja i to kod onih zavoda, kod kojih je prvi dio uplaćen bio.

VII. Uplaćena svoća prvoga dijela propada u korist »Dobrovoljačkog fonda« kod Dobrovoljačke banke d. d. u Zagrebu, u koliko druga uplata ne bi uslijedila nakon propisanoga roka i opomene.

VIII. Reparticiju dionica pridržaju si utemeljitelji kao i pravo imenovati prvo ravnateljstvo.

IX. Kroz 30 godina od protokolacije društva unapred mogu biti birani u ravnateljstvo društva principijelno samo dobrovoljci, što je u društvenim pravilima predviđeno.

X. Glavna skupština dioničara održavati će se u Zagrebu na dan 9. aprila 1922 u prostorijama Oblasnog Saveza dobrovoljaca za Hrvatsku i Slavoniju, Kipni trg broj 9. Eventualna promjena prostorija za održanje glavne skupštine javiti će se putem novina, a svi potpisatelji ovoga supskripcionoga arka potvrđuju svojim potpisom, da su na ovu skupštinu pravodobno pozvani bili.

XI. Dnevni red skupštine ustanovljen je u § 154. trg. zakona.

Splitu, Novom Sadu, Ljubljani. Banka československih legija, Prag. Savez Benkovac, Obrovac, Kistanje, Knin, Strmica, Kosovo, Drniš, Vodice, Skradin, Grbalj, Krivošije, Divuša, Nova-Gradiška, Kosinj, Dalj, Vrginmost, Gornji Čaglic, Crkveni-bok, Požega, Dubica, Križevac, Dvor, Pčelić, Grubišopolje, Budinci. Srežki odbor dobrovoljaca: Sarajevo, Mostar. Srežka organizacija Jerković, Zagreb, Lovro Hribar, Split, dr. Klement Puharić, Split, Andro Peternel, Ljubljana, Ljubomir Oligić, Sarajevo, Nikola Baroš, Sarajevo.